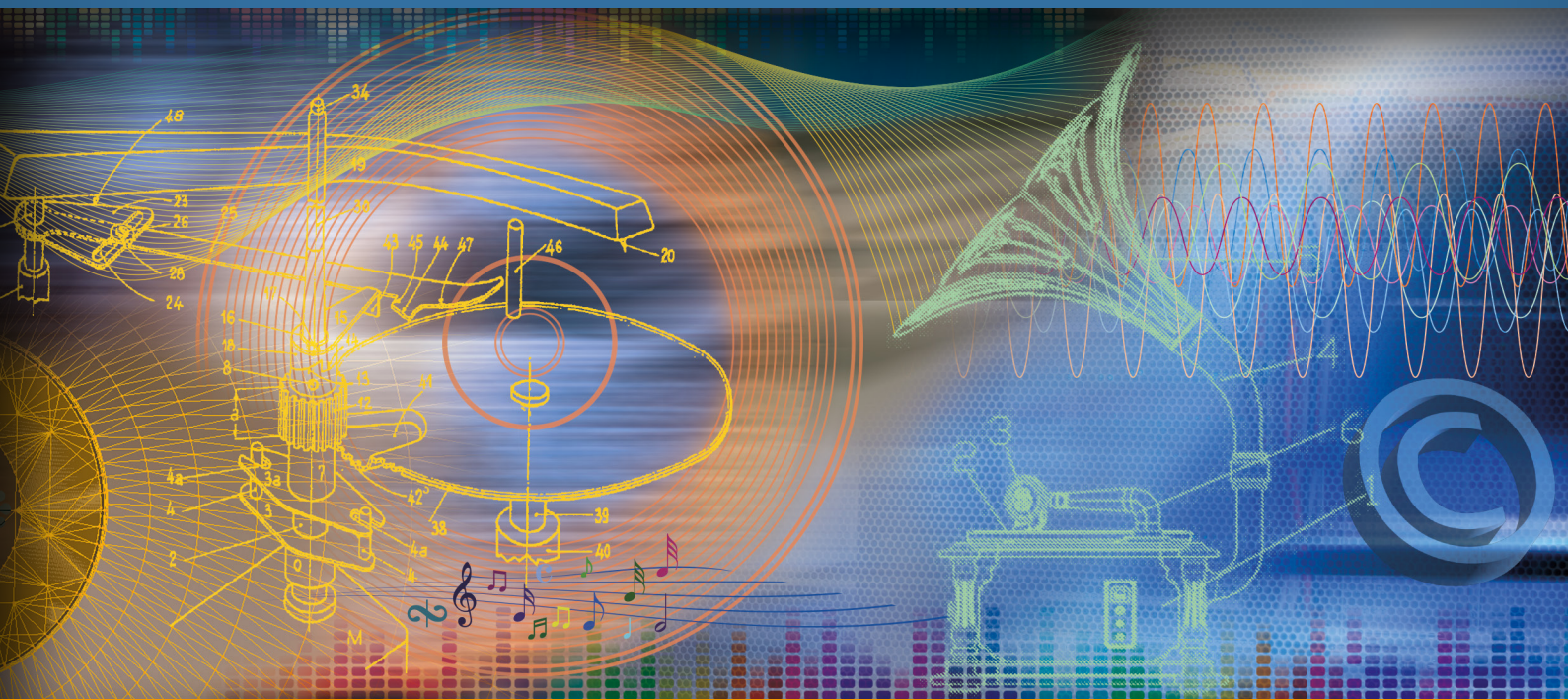

červen
2 2026

Odborný čtvrtletník z oblasti duševního vlastnictví

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

EUIPO ukazuje cestu: Jak dát šanci mediaci v Česku

Věcná příslušnost soudu ve sporech
vyplyvajících z práva duševního vlastnictví

Aplikace výjimky pro vytěžování textu a dat
na trénování generativních modelů

System ochrany průmyslového vlastnictví na Ukrajině

Úřad
průmyslového
vlastnictví

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Ročník 4 DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

2/2026

Publikované články a názory autorů
nemusí vyjadřovat odborný názor vydavatele
a redakční rady.

Úřad průmyslového vlastnictví
Antonína Čermáka 2a
160 68 Praha 6-Bubeneč

Úřad
průmyslového
vlastnictví

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

vydává Úřad průmyslového vlastnictví,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
IČ 48135097, tel. 220 383 111, e-mail: redakce@upv.gov.cz.

Redakční uzávěrka do 1. dne měsíců února, května, srpna a listopadu.

Vychází 4x ročně, cena jednoho výtisku 54 Kč.
Roční předplatné 216 Kč + poštovné.

Rozšiřuje a objednávkou, včetně zahraničních,
přijímá Úřad průmyslového vlastnictví,
odbor patentových informací,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
e-mail: ivana.mrazkova@upv.gov.cz.

Design: Impax, s.r.o.

Foto titulní strana a záhlaví rubrik: Úřad průmyslového vlastnictví.

Tiskne: Tiskárna Knopp s.r.o., U Lípy 926,
Nové Město nad Metují.

Evidováno pod č. MK ČR E 24435
ISSN 2788-2551 (Print)
ISSN 2788-256X (On-line)

ŘÍDÍ REDAKČNÍ RADA

Předseda: Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D.

Místopředseda: JUDr. David Karabec, MPA, LL.M.

Členové:

prof. JUDr. Martin Boháček, CSc.

Ing. Roman Buček

JUDr. Karel Čermák, Ph.D., LL.M.

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

JUDr. Adéla Faladová

JUDr. Michal Havlík

Mgr. Eva Hazuchová

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.

Ing. Radka Konderlová, MBA

Ing. Martina Kotyková, Ph.D.

Ing. Robert Kutil, Ph.D.

Ing. Bc. Ivan Lukšiček

JUDr. Jiří Macek

RNDr. et Mgr. Růžena Štemberková, Ph.D., MPA

Mgr. Lukáš Zmeškal

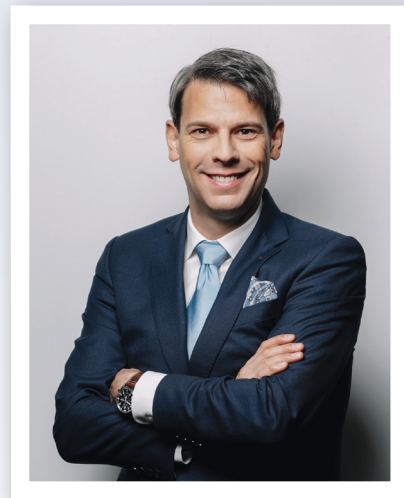
Redakce:

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.

Mgr. Eva Hazuchová

Vážené čtenářstvo,

vítám vás na stránkách druhého čísla časopisu Duševní vlastnictví v roce 2026. Začínající léto vybízí k hlubšímu zamyšlení nad důsledky rychlého nástupu umělé inteligence. Zatímco v minulém roce šlo spíše o teoretické úvahy, letos již tyto technologie začínají konkrétně dopadat na firmy i na životy lidí, jejich zaměstnanost a pracovní náplň. Je zřejmé, že ti, kdo dokážou přínosy umělé inteligence začlenit do své práce, budou touto technologickou změnou zasaženi méně nepříznivě, nebo z ní mohou dokonce těžit.

Právo duševního vlastnictví není v tomto trendu výjimkou; naopak stojí v jeho samém středu. Nástup generativní umělé inteligence výrazně otrásá základními principy autorského práva, jak je dnes chápeme. Střetu umělé inteligence s autorským právem se věnuje článek zaměřený na výjimku pro vytěžování textu a dat při trénování generativních modelů. Vymezení limitů této výjimky se v posledních letech stalo jedním z klíčových témat debaty o vztahu mezi autorským právem a umělou inteligencí.

Alternativní řešení sporů prostřednictvím mediace je předmětem polemického článku, který kriticky porovnává podmínky pro efektivní vedení mediace v řízeních před EUIPO a ÚPV ČR. Zároveň se zaměřuje na možná opatření, jež by mohla přispět k vyšší míře využívání mediace jako cesty ke smírnému řešení sporů bez nutnosti autoritativního rozhodnutí veřejného orgánu.

Z teoretických výšin a úvah de lege ferenda do každodenní praxe soudních sporů nás přivádí brilantní analýza věcné příslušnosti Městského soudu v Praze ve sporech vyplývajících z práva duševního vlastnictví ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2385/2025 a předchozí judikatury.

Mezinárodním aspektům se věnuje text, který přibližuje ochranu průmyslového vlastnictví na Ukrajině a nabízí srovnání s Českou republikou. Válečný konflikt přináší řadu nestandardních situací, které by měli mít na paměti nejen čeští přihlašovatelé, ale i jejich zástupci.

A na závěr ještě špetka optimismu. Dosavadní pokusy o rozhodování sporů pomocí umělé inteligence zatím poukazují na určitou bezradnost těchto systémů. Ta vyplývá z jejich sklonu bezvýhradně důvěřovat i protichůdným a vzájemně se vylučujícím tvrzením účastníků sporu a z neschopnosti je kriticky vyhodnotit. Zdá se tedy, že zdravý rozum, kritický úsudek a obvyčejné lidské porozumění vždy zůstanou nenahraditelné. ✓

JUDr. Michal Havlík
advokát

OBSAH 2/2026

ČLÁNKY

Petra S. de Brantes: EUIPO ukazuje cestu: Jak dát šanci mediaci v Česku	3
Vojtěch Pavlíček: Věcná příslušnost soudu ve sporech vyplývajících z práva duševního vlastnictví ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu 23 Cdo 2385/2025 – smluvní pokuta utvrzující povinnost zdržet se zásahu do práv duševního vlastnictví	9
Anna Kleindienstová: Aplikace výjimky pro vytěžování textu a dat na trénování generativních modelů: formální podmínky a materiální dimenze	14
Evžen Martínek: Systém ochrany průmyslového vlastnictví na Ukrajině	17

EVROPSKÉ PRÁVO

Jana Klimentová: K rozhodnutím stížnostního senátu EPÚ 2065/21, T 982/20, T 1361/22, T 342/22, T 1053/21, T 1568/21, T 106/22, T 55/22, T 1959/22, T 419/16, T 2214/21	26
---	----

JUDIKATURA

Miroslav Černý, Lucie Solanská Velflová: Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie a předběžné otázky ve věcech duševního vlastnictví	32
--	----

AKTUALITY	40
------------------------	----

ZAJÍMAVOSTI	43
--------------------------	----

ENGLISH – CONTENTS

ARTICLES

Petra S. de Brantes: EUIPO Shows the Way: How to Give Mediation a Chance in the Czech Republic	3
Vojtěch Pavlíček: Subject-Matter Jurisdiction of Courts in Disputes Arising from Intellectual Property Law in Light of the Supreme Court Decision 23 Cdo 2385/2025 – A Contractual Penalty Securing the Obligation to Refrain from Infringing Intellectual Property Rights	9
Anna Kleindienstová: Application of the Exception for Text and Data Mining to the Training of Generative Models: Formal Requirements and Material Dimension	14
Evžen Martínek: The System of Industrial Property Protection in Ukraine	17

EUROPEAN LEGISLATION

Jana Klimentová: Decisions of the Board of Appeal of the EPO 2065/21, T 982/20, T 1361/22, T 342/22, T 1053/21, T 1568/21, T 106/22, T 55/22, T 1959/22, T 419/16, T 2214/21	26
---	----

CASE LAW

Miroslav Černý, Lucie Solanská Velflová: Selected Decisions of the Court of Justice of the European Union in Matters of Intellectual Property	32
--	----

NEWS	40
-------------------	----

CURIOSITIES	43
--------------------------	----

EUIPO ukazuje cestu: Jak dát šanci mediaci v Česku

Dr. Petra S. de Brantes,

advokátka a společník, KOREJZOVA LEGAL s.r.o.

Úvod

Mediace jako způsob alternativního řešení sporů se v českém právním prostředí etablovala již před více než deseti lety. Přesto její využití v oblasti průmyslového vlastnictví zůstává minimální. Současně však na evropské úrovni dochází k výraznému posunu: Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) vybudoval specializovaný systém mediace, který se stává nedílnou součástí řešení sporů o práva na označení.

Cílem tohoto článku je na základě komparace české a evropské úpravy ukázat, proč je mediace ve věcech práv na označení v Evropské unii již pevně zakotvena, zatímco v České republice zatím nedostala skutečnou šanci. Článek vychází z podrobnější semestrální práce a soustředí se na praktické aspekty mediace, institucionální rámec a možnosti rozvoje v českém prostředí.

1. Specifika sporů o práva na označení

Spory o ochranné známky a průmyslové vzory bývají často velmi citlivé. Dotýkají se obchodní identity, reputace, marketingových strategií a někdy i samotné existence značky na trhu.

Spory z práv na označení, jako jsou ochranné známky a průmyslové vzory, vznikají v několika úrovních – námitková a zrušovací správní řízení před zápisnými

úřady, správní žaloby, nebo civilní žaloby na porušení práv z ochranných známek a průmyslových vzorů většinou u specializovaných soudů. Ochranné známky a průmyslové vzory mají teritoriální působnost a mohou být registrovány v různých zemích a státech.

Vzhledem ke své povaze jsou tyto konflikty často vhodné právě pro mediaci – především kvůli potřebě důvěrnosti, přeshraničního charakteru, ochraně a zachování dobrých obchodních vztahů a možnosti rychlého řešení mimo soud.

Mediace může být obzvláště účinná, pokud se o ní uvažuje v co nejranější fázi sporu, například v průběhu námitkových řízení. Mediace se však může ukázat jako nejlepší řešení, i pokud je spor v pokročilé fázi, protože strany se mohou raději vyhnout investování dalších prostředků, času a úsilí do soudního řízení nebo jiného kontradiktorního řízení.

Mediace je vhodná i na případy, kdy jsou dvě nebo více stran z různých zemí, které se řídí právními řády různých zemí. Soudní rozhodnutí v jurisdikcích mimo Evropskou unii bývají těžko vykonatelná.

Možnosti, jak sjednat koexistenční dohodu, existují již dnes, ale většina patentových zástupců a advokátů, specializovaných na oblast průmyslových práv, se shoduje na tom, že k vyjednávání smírných dohod je zapotřebí znalost oboru a praxe. Pokud se na jedné nebo obou stranách sporu sejdou zástupci, kteří potřebnou praxi a zkušenost nemají, pak je těžké k dohodám dojít. Tato negativní zkušenost by se mohla v rámci mediace změnit a zkušený a nestranný mediátor by mohl ukázat oběma stranám přínos v individuálním řešení konfliktu, který by pak byl zvládnutelný pro všechny zúčastněné strany.

Na druhé straně však spory o ochranné známky a designy vykazují i znaky, které mediaci komplikují. Patří k nim zejména výrazná asymetrie mezi vlastníky práv a jejich domnělými porušovateli: vlastníci často disponují silnou právní pozicí a oprávněným očekáváním ochrany své značky, zatímco protistrana si mnohdy ani neuvědomuje, že do práv zasáhla. Tato nerovnováha vytváří napětí, které může bránit otevřenému vyjednávání a ochotě ke kompromisu.

V České republice je mediace upravena zákonem č. 202/2012 Sb., o mediaci, který vstoupil v platnost 1. září 2012.

Právě na rozhraní mezi potřebou autoritativního rozhodnutí a potenciálními výhodami flexibilního smírného řešení se však otevírá prostor pro promyšlený a odborně vedený mediální systém.

2. Mediace ve sporech o ochranné známky a průmyslové vzory v České republice

2.1. Právní rámec mediace v ČR

V České republice je mediace upravena zákonem č. 202/2012 Sb., o mediaci, který vstoupil v platnost 1. září 2012. Tento zákon transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES, která podporuje využívání mediace v občanských a obchodních věcech v rámci celé Evropské unie. Stanovuje základní pravidla průběhu mediace, povinnosti mediátora a práva účastníků. Mezi nejdůležitější principy patří povinnost nestrannosti mediátora, ochrana důvěrnosti veškerých informací získaných v průběhu mediace a dobrovolnost účasti. Díky tomuto právnímu rámci je mediace důvěryhodnou a regulovanou formou řešení sporů.

Zákon zavádí pojem „zapsaný mediátor“, tedy osoba splňující odborné požadavky a zapsaná v seznamu vedeném Ministerstvem spravedlnosti ČR. Tento seznam je veřejně dostupný a zajišťuje důvěru stran v kvalifikaci a nestrannost mediátora.

Zákon rovněž stanoví:

- možnost dobrovolné mediace, kterou si strany sjednají samy,
- možnost, aby soud nařídil první setkání s mediátorem (nikoli samotnou mediaci),
- že mediace přerušuje běh promlčecích a prekluzivních lhůt,
- podmínky pro vykonatelnost dohody dosažené v mediaci (např. formou soudního smíru nebo notářského zápisu).

Mediace podle tohoto zákona není však nijak specializovaná podle druhu sporu – neexistuje tedy zvláštní úprava mediace pro oblast průmyslového vlastnictví, která by se vztahovala na ochranné známky či průmyslové vzory.

2.2. Aplikace mediace na spory z práv na označení

Spory z práv na označení, zejména ochranných známek a průmyslových vzorů, jsou v České republice řešeny jak ve správních řízeních před Úřadem průmyslového vlastnictví, tak v soudních řízeních.

Aplikace mediace se v těchto dvou prostředích liší. V soudním řízení má mediace své procesní zakotvení, zejména v § 100 odst. 2 občanského soudního řádu, a soud může řízení za účelem mediace přerušit. Dosaženou dohodu mohou strany následně promítnout do soudního smíru podle § 99 občanského soudního řádu, čímž získá vykonatelnou podobu.

V řízeních před Úřadem průmyslového vlastnictví však mediace procesně upravena není a probíhá vždy mimo rámec řízení. Úřad sice účastníky informuje o možnosti smírného řešení a může jim poskytnout lhůtu k jednání, samotný mediální proces však nijak neorganizuje ani jeho výsledek nezohledňuje. Dohoda dosažená mediací tak zůstává soukromoprávním ujednáním bez přímé vazby na probíhající správní řízení.

Účastníci sporů si musí případného mediátora najít sami – typicky z veřejného seznamu mediátorů vedeného Ministerstvem spravedlnosti. Zapsaní mediátoři si mohou zvolit své zaměření na spotřebitelské spory, nebo na pracovní, obchodní, či občanské spory nebo na spory s veřejným prvkem. Ze seznamu nevyplývá, jakého mediátora zvolit pro spory z oboru průmyslových a duševních práv. Ani zapsaní advokáti se běžně nesetkávají s tímto oborem ve své praxi.

Je tu možnost, zvolit si soukromé mediační centrum, jako je například IP mediační centrum Praha, zapsané ústav, kde si může účastník vybrat mediátora specializovaného na průmyslová a duševní práva podle zaměření a zkušeností. Bohužel obecné povědomí o specializovaných centrech je velmi nízké. V oblasti průmyslového vlastnictví chybí informační a osvětová kampaň, která by podnikatele o možnosti mediace v těchto sporech informovala.

2.3. Důvody nízkého využívání mediace v oblasti práv na označení

Navzdory relativně stabilní právní úpravě zůstává mediace ve sporech o ochranné známky a průmyslové vzory v české praxi téměř nevyužitá. Příčin je několik a navzájem se posilují.

Jedná se o spory, které se týkají výlučného práva k právům na označení, navíc jde mezi stranami často o soutěžní vztah nejčastěji mezi konkurenty na trhu. Tato situace často dává malý prostor pro kompromis, což je klíčovým předpokladem mediace. Vlastníci především známých značek žádají rozhodnutí ve svůj prospěch jako tzv. precedens, který by pak mohli využít jako odstrašující nástroj proti dalším potenciálním porušovatelům. Výrazná asymetrie v postavení stran, kdy na jedné straně je silný vlastník známé značky s výlučným právem a na druhé straně lokální podnikatel, který použil chráněný název v dobré víře, vylučuje jednat o dohodě, neboť to mohou vlastníci chápat jako oslabení proslulé značky založené na výlučnosti, nebo jako špatný signál vůči trhu.

Dalším faktorem jsou zakořeněné procesní návyky. Právní zástupci i jejich klienti jsou zvyklí řešit tyto spory standardní cestou správního nebo soudního řízení. Mediace

není v této oblasti vnímána jako běžná alternativa, ale spíše jako doplňkový nástroj, se kterým mají omezenou praktickou zkušenost.

Nízké využívání mediace souvisí také s nedostatečným povědomím o jejích možnostech a přínosech, zejména mezi malými a středními podnikateli. Ti ji často nevnímají jako relevantní způsob řešení sporů, případně ji spojují s jinými formami alternativního řešení, k nimž mohou mít negativní zkušenost z minulosti.

Dle šéfky Asociace malých a středních podniků ČR, Evy Svobodové, MBA, nemají malí a střední podnikatelé o možnosti mediace vůbec žádné povědomí. Navíc mají zakořeněný negativní postoj k alternativním řešením sporů z historických sporů se spotřebiteli, kdy byla dlouhodobě v českém právu prosazována ochrana spotřebitele tak silně, že spotřebitelé měli ve sporech výhodnější postavení, což vytvořilo automaticky dojem, že alternativní způsoby řešení sporu (včetně mediace) budou namířené proti podnikatelům. Tyto předsudky se snaží asociace vyvracet a spolupracuje s Úřadem průmyslového vlastnictví a IP Mediačním centrem Praha na cestách, jak mediaci mezi podnikateli propagovat.

Soudy nepodporují aktivně mediaci u sporů o předměty průmyslově právní ochrany. Na rozdíl od rodinných sporů, kde si soudci již na mediaci úspěšně zvykají, u sporů o označení nebo o vynálezy to tak není. Možnou příčinou je fakt, že tyto spory mohou být právně složité a vyžadují odborné a jazykové znalosti a často i praxi. V první instanci je na spory z průmyslového a duševního vlastnictví příslušný Městský soud v Praze, který disponuje specializovanými senáty, stejně tak odvolací Vrchní soud v Praze. Bohužel tyto soudy nemají k sobě na stejné úrovni žádná oficiální mediační centra, která by disponovala odborníky na danou tematiku, na které by mohly účastníky odkázat.

2.4. Právní rámec mediace v EU

Evropská unie klade značný důraz na podporu alternativních metod řešení sporů (ADR), včetně mediace, zejména v přeshraničních obchodních konfliktech. V oblasti průmyslového vlastnictví, zejména ochranných známek a průmyslových vzorů, hraje klíčovou roli Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO), který vedle správy registrů poskytuje i specializované služby mediace.

Na evropské úrovni je mediace upravena zejména směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech, která vstoupila v platnost dne 13. června 2008. Tato směrnice stanoví minimální standardy pro mediaci v přeshraničních sporech a podporuje její využívání jako efektivní alternativa k soudnímu řízení. Přestože se výslovně nevztahuje na oblast práv duševního vlastnictví, její principy jsou v této oblasti uplatnitelné.

Na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 o ochranné známce Evropské unie vznikl právní rámec umožňující zřízení mediační služby při Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO). V návaznosti na to bylo v roce 2023 zřízeno Mediační centrum EUIPO, které nabízí alternativní řešení sporů týkajících se ochranných známek EU (EUTM) a zapsaných průmyslových vzorů Společenství (RCD).

Evropská komise dále podporuje rozvoj mediace ve všech členských státech prostřednictvím různých iniciativ, doporučení a podpory sblížení pravidel pro mediační postupy, zejména v oblasti civilního a obchodního práva. Cílem těchto kroků je posílit využívání mediace jako efektivního, rychlého a méně nákladného způsobu řešení sporů v rámci vnitřního trhu EU.

2.5. Mediační centrum EUIPO

Dne 22. listopadu 2023 zřídil EUIPO Mediační centrum, které poskytuje bezplatné služby alternativního řešení sporů (ADR) v oblasti ochranných známek a průmyslových vzorů. Založení centra navázalo na konferenci o mediaci v oblasti duševního vlastnictví, konanou 19.–20. října 2023 v sídle úřadu v Alicante, Španělsko, za účasti zástupců institucí EU, úřadů duševního vlastnictví, právníků, soudců a odborníků na ADR.

Mediace u EUIPO nabízí stranám rychlejší, levnější a důvěrnější alternativu k formálnímu řízení. Umožňuje řešit více sporů v jednom procesu a zaměřit se na širší obchodní cíle, čímž lze předejít dalším komplikovaným řízením. Mediace má tradičně vysokou míru úspěšnosti, pokud se strany do procesu aktivně zapojí.

Zásadními rysy mediace jsou dobrovolnost, důvěrnost a rovnost stran. Úřad může mediaci navrhnout, ale nemůže ji žádně straně nařídít. Strany mají plnou kontrolu nad

průběhem i výsledkem a mohou mediaci kdykoli ukončit bez vlivu na jiná řízení. Mediaci lze zahájit přímo prostřednictvím online platformy provozované EUIPO, což zjednodušuje celý proces a usnadňuje přístup k této službě.

Mediace probíhá v neutrálním prostředí, které podporuje otevřenou komunikaci bez rizika zveřejnění citlivých informací, což je zvláště důležité v případech ohrožujících obchodní reputaci nebo obchodní tajemství. Mediátor nemá rozhodovací pravomoc a výsledek závisí výhradně na dohodě stran. Tím se zvyšuje míra spokojenosti s výsledkem a zajišťuje větší předvídatelnost.

Všichni mediátoři působící v rámci EUIPO jsou vázáni mlčenlivostí a nejsou totožní s rozhodujícími úředníky v případech. Úřad disponuje sítí kvalifikovaných interních i externích mediátorů s odborností v oblasti duševního vlastnictví s různou jazykovou výbavou.

Služby mediace jsou přístupné přímo v rámci správních řízení vedených u EUIPO a lze je využít i ve sporech s mezinárodním přesahem, kde formální soudní řízení naráží na hranice jurisdikcí jednotlivých států.

Součástí systému je také možnost využití znalecké služby, kdy strany mohou jmenovat odborníka – zaměstnance EUIPO nebo externího experta – který poskytne posudek k právní, technické či obchodní otázce bránící smírnému řešení.

2.6. Proces mediace u EUIPO a praktické výhody

Proces mediace je zahájen prostřednictvím uživatelské zóny na webových stránkách EUIPO, kde musí obě strany výslovně potvrdit svůj souhlas s mediací ve vztahu ke konkrétnímu řízení.

Mediace se týká sporů o ochranné známky Evropské unie (EUTM) a/nebo průmyslové vzory Společenství (RCD) zapsané u EUIPO, přičemž strany mohou do mediace zahrnout i další práva duševního vlastnictví (např. autorská práva, doménová jména, patenty) nebo jiné související spory mezi sebou.

Po jmenování mediátora následuje série mediačních jednání, během nichž mediátor pomáhá stranám dosáhnout vzájemně přijatelného řešení. Většina těchto jednání

probíhá online, což zajišťuje snadnou dostupnost a minimalizuje náklady.

Veškerá řízení vedená u EUIPO, která jsou předmětem mediace, jsou automaticky přerušena od data podání společné žádosti. Pozastavení se vztahuje pouze na ty případy, které strany ve svých úředních sděleních výslovně označí. V případě více souvisejících řízení musí být všechny dotčené případy v žádosti jasně uvedeny.

Pokud vedle řízení před EUIPO probíhají i spory u vnitrostátních nebo regionálních orgánů, musí si strany samy vyžádat přerušování řízení u příslušných úřadů. Po skončení mediace se řízení před EUIPO obnoví a lhůty pokračují od okamžiku přerušování.

Mediace je poskytována bez dalších poplatků kromě těch, které již byly uhrazeny v rámci příslušného inter partes řízení. Mediační centrum po obdržení žádosti o mediaci vyzve strany, aby navrhly mediátora, kterým může být osoba z databáze EUIPO nebo externí odborník.

Výsledkem úspěšné mediace je právně závazná písemná dohoda, kterou lze v případě potřeby soudně vykonat. Pokud dohoda není dosažena, mediace se ukončí a spor pokračuje v původním řízení od místa přerušování.

3. Srovnání přístupů České republiky a EU

V České republice je mediace obecně dostupná, avšak ve sporech o průmyslová práva není systematicky začleněna do řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví a probíhá zcela mimo toto řízení. Využití mediace je tak do značné míry závislé na iniciativě účastníků a jejich informovanosti.

Ve sporech vedených před Úřadem průmyslového vlastnictví se účastníci mohou o možnosti mediace dozvědět v rámci komunikace ze strany Úřadu. Získají sice základní informace o tomto institutu, další postup však zůstává plně na nich a vyžaduje samostatný výběr mediátora. Mediace je tak spojená s dodatečnými náklady, což má přímý dopad na ekonomickou motivaci k mediaci.

V porovnání se systémem EUIPO, který umožňuje podat námitky v jednoduché formální podobě a ponechává

prostor pro následné doplnění argumentace, česká právní úprava tento postup nepřipouští. Námitky musí být podány v námitkové lhůtě již včetně jejich skutkového a právního odůvodnění, což vede k tomu, že strany nesou podstatnou část nákladů spojených s právní argumentací již v rané fázi sporu. Pokud jsou hlavní náklady řízení vynaloženy již před samotným projednáním sporu, klesá ochota stran vstupovat do smírných jednání, protože mediace nepřináší významnou finanční úsporu a naopak představuje další náklad.

Na úrovni EUIPO je mediace naopak institucionálně propojena s probíhajícími spory bez nutnosti dodatečných nákladů. Mediace tak není vnímána jako externí alternativa, ale jako přirozená součást systému řešení sporů. Evropský model tak lze označit za systematictější, institucionálně zajištěný a v praxi efektivněji využívaný. Právní rámec je jasný, mediace je dostupná a podporovaná, a její specializace umožňuje vysokou kvalitu řešení sporů. Tento přístup představuje v mnoha ohledech vzor, který by mohl inspirovat rozvoj mediace v České republice.

Snaha úřadu EUIPO o mediaci je přímo spojena s jeho strategickým plánem do roku 2030, zejména s klíčovou iniciativou 16: posílení alternativního řešení sporů s cílem učinit řešení sporů týkajících se práv duševního vlastnictví dostupnějším, nákladově efektivnějším a šetrnějším k malým a středním podnikům. To je rovněž důležitým cílem akčního plánu odvolacích senátů úřadu EUIPO do roku 2030.

Dobrou zprávou je, že EUIPO podporuje kromě svých vlastních služeb také budování kapacit mezi úřady duševního vlastnictví členských států EU. Prostřednictvím projektu evropské spolupráce ECP4 organizuje specializovaná školení ADR pro maďarské, české, lotyšské a litevské zápisné úřady, což podtrhuje její závazek prosazovat mediaci v celé komunitě European Union Intellectual Property Network (EUIPN), která zahrnuje EUIPO a každý zápisný úřad členských států EU.

4. Možnosti rozvoje mediace v České republice

Pokud má mediace ve sporech o ochranné známky a průmyslové vzory dostat v českém prostředí skutečnou šanci, je třeba kombinace legislativních, institucionálních

a praktických kroků. Klíčové je především odstranit bariéry, které dnes brání jejímu efektivnímu využití v praxi.

Za zásadní lze považovat zejména následující opatření:

- vytvoření specializovaného mediačního mechanismu ve správním řízení, který by umožnil začlenění mediace přímo do sporných řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví;
- úzká spolupráce Úřadu průmyslového vlastnictví se specializovanými mediačními centry a odborníky na duševní vlastnictví, která by zajistila odpovídající odbornost mediátorů;
- systematické školení specializovaných soudců a zapsaných mediátorů v oblasti průmyslového vlastnictví, případně vytvoření užší skupiny mediátorů se specializací na tyto spory;
- osvětové a informační aktivity zaměřené na podnikatele a právní zástupce, které by přispěly ke zvýšení povědomí o možnostech mediace;
- metodická inspirace evropským modelem, včetně využití zkušeností z projektů EUIPO;
- zavedení procesních pobídek, například ve formě snížení poplatků nebo jiného zvýhodnění v případě pokusu o smírné řešení, které by posílily ekonomickou motivaci stran.

Závěr

Mediace ve sporech o ochranné známky a průmyslové vzory má potenciál stát se v českém prostředí důležitým doplňkem tradičních sporových řízení.

V současnosti však tento potenciál zůstává převážně nevyužitý. Česká republika disponuje obecnou právní úpravou mediace, ale chybí jí institucionální rámec, který by mediaci pevně zakotvil v oblasti průmyslového vlastnictví.

Evropská unie, a zejména EUIPO, naopak ukazuje, jak lze mediaci promyšleně integrovat do systému ochrany práv na označení. Mediační centrum EUIPO je funkčním příkladem toho, jak propojit specializované znalosti, procesní flexibilitu a praktické potřeby podnikatelů v jednom uceleném mechanismu.

Odpověď na otázku, jak dát šanci mediaci v Česku, tak spočívá především v získání institucionální podpory v soudním systému a zvýšení povědomí o možnostech mediace v oblasti sporů o průmyslová práva.

Pokud má mediace v České republice plnit podobnou roli jako na evropské úrovni, bude nezbytné vytvořit podmínky, které ji začlení do systému řešení sporů nejen formálně, ale i funkčně. Bez těchto kroků nelze očekávat její širší uplatnění v praxi.

Převzetím inspirace z evropského modelu, využitím existujícího know-how a vytvořením specializovaného systému mediace při Úřadu průmyslového vlastnictví, by se Česká republika mohla posunout směrem k modernějšímu a efektivnějšímu řešení sporů o průmyslová práva. ✓

Seznam použité literatury

Legislativa a právní předpisy

- Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci.
- Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách.
- Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech.
- Nařízení (EU) 2017/1001 o ochranné známce Evropské unie.
- Nařízení (ES) č. 6/2002 o průmyslových vzorech Společenství.

Odborná literatura

- Doležalová, M., Matoušková, A.: Evaluativní přístupy v mediaci: pro právní a další profese. Wolters Kluwer, Praha, 2023.
- Vrajíková, M.: Mediace jako možnost řešení sporu před Úřadem Evropské unie pro duševní vlastnictví. epravo.cz, 26. 5. 2022.

Webové zdroje

- Ministerstvo spravedlnosti ČR: Mediace. Dostupné z: mediace.justice.cz
- Úřad průmyslového vlastnictví ČR: Mediace. Dostupné z: upv.gov.cz
- Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO): Mediační centrum. Dostupné z: euiipo.europa.eu
- IP mediační centrum Praha: Oficiální stránky. Dostupné z: ipmediace.cz

Věcná příslušnost soudu ve sporech vyplývajících z práva duševního vlastnictví ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu 23 Cdo 2385/2025 – **smluvní pokuta utvrzující povinnost zdržet se zásahu do práv duševního vlastnictví**

JUDr. Vojtěch Pavlíček,
advokátní koncipient, Legans advokátní kancelář s.r.o.

Úvod

Článek se zabývá věcnou příslušností soudů ve sporech z duševního vlastnictví, konkrétně otázkou, zda spor o zaplacení smluvní pokuty utvrzující závazek zdržet se užívání ochranných známek spadá do příslušnosti Městského soudu v Praze jako soudu specializovaného na věci průmyslového vlastnictví ve světle recentního usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2385/2025.

Článek představuje závěry tohoto rozhodnutí a zasazuje je do kontextu platné právní úpravy a dosavadní judikatury.

Obecná východiska věcné příslušnosti u sporů z duševního vlastnictví

Zákonnou úpravu věcné (i místní) příslušnosti ve věcech duševního vlastnictví nalezneme v našem právním řádu hned na třech různých místech. Již zde je na místě kritika, neboť se jedná o nesystémovou úpravu, která snižuje přehlednost právního řádu.¹ Nejobecnější úprava je obsažena v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

1 Srov. také: Zemanová, D.: § 39 [Rejstříkové řízení]. In: *Zákon o soudech a soudcích*, 1. vydání. Praha: 2022, C. H. Beck, str. 45.

(dále jen „o. s. ř.“). Podle § 9 odst. 2 písm. g) o. s. ř.: „*Krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve sporech vyplývajících z práva duševního vlastnictví*“.

Dalším předpisem, upravujícím věcnou a současně i místní příslušnost, je zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích (dále jen „zák. o soudech a soudcích“). Podle § 39 odst. 2 zák. o soudech a soudcích: „*Ve věcech průmyslového vlastnictví a ochrany práv k odrůdám je příslušný věcně a místně jako soud prvního stupně Městský soud v Praze*“.

Jde tedy o zakotvení výlučné příslušnosti.

Do třetice, věcná i místní příslušnost soudu je upravena též v zákoně č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ochraně obchodního tajemství (dále jen „zák. o vymáhání práv z prům. vlastnictví“). Podle § 6 odst. 1 písm. a) zák. o vymáhání práv z prům. vlastnictví: „*Městský soud v Praze rozhoduje jako soud prvního stupně ve sporech o nárocích vycházejících z průmyslového vlastnictví, o nárocích z ohrožení a porušení práv z průmyslového vlastnictví a o nárocích na vydání bezdůvodného obohacení získaného na úkor toho, komu svědčí práva z průmyslového vlastnictví, a o nárocích podle části první tohoto zákona*“.² Zde jde rovněž o zakotvení výlučné příslušnosti.

Ztotožňuji se v tomto ohledu s kritickými poznámkami komentářové literatury, která upozorňuje na to, že se jedná o úpravu nesystémovou³ a že by de lege ferenda bylo vhodnější tuto materii upravit jednotně v procesním předpisu, tedy v o. s. ř.⁴ Samotná věcná příslušnost krajských soudů by plynula již z citovaného ustanovení § 9 odst. 2 písm. g) o. s. ř., a to pro všechny spory vyplývající

z práva duševního vlastnictví obecně. Místní příslušnost by se řídila obecným ustanovením § 85a o. s. ř., přičemž by současně bylo možné zde zakotvit výlučnou příslušnost Městského soudu v Praze pro projednávání sporů vycházejících z průmyslového vlastnictví, čímž by byla zachována jeho stávající výlučná příslušnost v těchto věcech. Současná úprava v zák. o soudech a soudcích a zák. o vymáhání práv z prům. vlastnictví je však vůči o. s. ř. speciální. Úprava v zák. o soudech a soudcích je však podle mého názoru duplicitní, a tedy zbytečná.

Lze tedy shrnout, že Městský soud v Praze rozhoduje jako soud prvního stupně věci průmyslového vlastnictví, všechny krajské soudy (bez výlučné místní příslušnosti) pak rozhodují spory autorskoprávní.^{5,6} Pod pojem průmyslového vlastnictví lze podřadit: objev, vynález, biotechnologický vynález, užitný vzor, zlepšovací návrh, průmyslový vzor, obchodní jméno (firmu, název), ochrannou známku, označení původu výrobků, zeměpisná označení, odrůdová práva (právo na ochranu odrůdy rostlin).⁷

Procesní konsekvence při nedostatku příslušnosti soudu

Věcná i místní příslušnost je teorií řazena mezi procesní podmínky na straně soudu.⁸ Možnost soudu zkoumat místní a věcnou příslušnost i případné konsekvence v případě jejich nedostatku se zásadně liší. Místní příslušnost zkoumá soud jen před tím, než začne jednat o věci samé, nebo rozhodl-li o věci samé bez jednání, jen před vydáním rozhodnutí, případně později k námitce účastníka, která byla uplatněna při prvním úkonu, který účastníku přísluší.⁹ Pokud soud v tomto časovém rámci nevysloví

2 § 6 odst. 2 zák. o vymáhání práv z prům. vlastnictví dále stanoví: „*Městský soud v Praze v řízeních podle odstavce 1 jedná a rozhoduje ve specializovaných senátech složených z předsedy a dvou soudců*“.

3 Zemanová, D.: § 39 [Rejstříkové řízení]. In: *Zákon o soudech a soudcích*. 1. vydání. Praha: 2022, C. H. Beck, str. 45.

4 Grygar, J.: § 39 [Zvláštní příslušnost Městského soudu v Praze]. In: *Zákon o soudech a soudcích. Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2026-4-12]. ASPI_ID KO6_2002CZ.

5 Beran, V.: § 9 [Příslušnost]. In: Jirsa, J. a kol.: *Občanský soudní řád, 1. část. Soudcovský komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2026-4-12]. ASPI_ID KO99_p2a1963CZ.

6 Hrádek, J.: § 9 [Příslušnost]. In: Lavický, P. a kol.: *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2026-4-12]. ASPI_ID KO99_p11963CZ.

7 Horáček, R.: § 6 [Zvláštní příslušnost soudů]. In: Horáček, R. a kol.: *Práva na označení a jejich vymáhání*. 4. vydání. C. H. Beck, 2024, str. 518–525.

8 Winterová, A.: Procesní podmínky. In: Winterová, A., Macková, A. a kol.: *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, str. 217.

9 § 105 odst. 1 o. s. ř. Pokud se však provádí přípravné jednání podle § 114c, zkoumá soud místní příslušnost jen do jeho skončení. Proces postoupení věci místně příslušnému soudu je upraven v § 105 odst. 2–4.

svou místní nepříslušnost, musí již věc projednat a rozhodnout o ní.¹⁰

Věcnou příslušnost naopak soud zkoumá kdykoli za řízení.¹¹ Dospěje-li k názoru, že není věcně příslušný, předloží věc se zprávou o tom svému nadřízenému vrchnímu soudu. Vrchní soud rozhodne, které soudy jsou k projednání věci věcně příslušné.¹² Pokud soud, který nebyl věcně příslušný, ve věci rozhodl, odvolací soud musí v případném odvolacím řízení takové rozhodnutí zrušit.¹³ K tomu přistoupí i bez návrhu.¹⁴ Současně odvolací soud postoupí věc věcně příslušnému okresnímu nebo krajskému soudu.¹⁵ Rozhodnutí věcně nepříslušným soudem nicméně není důvodem žaloby pro zmatečnost.¹⁶

Z uvedeného plyne, že nedostatek věcné příslušnosti soudu je procesně závažnějším problémem než nedostatek příslušnosti místní. Před podáním žaloby je proto třeba pečlivě zvážit a ověřit, který soud bude k projednání žaloby věcně příslušný. V některých případech, jako v případě, který je v tomto článku rozebírán, nemusí být však na první pohled zcela zřejmé, zda věc spadá pod některý z důvodů věcné příslušnosti krajských soudů, anebo jde o věc spadající do věcné příslušnosti soudů okresních.

Je též na místě poukázat na drobný procesní paradox. Pokud se problém s věcnou příslušností bude řešit (ať už z iniciativy soudu samotného nebo na základě námítky účastníka řízení) ještě v době, kdy řízení probíhá před soudem, u něhož byla žaloba podána, bude o věcné příslušnosti rozhodovat vrchní soud. Proti jeho rozhodnutí o této otázce není přípustné dovolání.¹⁷ Nicméně, pokud

bude o věcné nepříslušnosti rozhodovat soud odvolací v rámci odvolacího řízení a rozhodne o zrušení rozhodnutí a postoupení věci soudu věcně příslušnému, lze proti takovému rozhodnutí podat dovolání a daná pro-

V některých případech [...] nemusí být však na první pohled zcela zřejmé, zda věc spadá pod některý z důvodů věcné příslušnosti krajských soudů, anebo jde o věc spadající do věcné příslušnosti soudů okresních.

cesní otázka tak může být řešena před Nejvyšším soudem [neplatí zde výluka z přípustnosti dovolání podle § 238 odst. 1 písm. k) o. s. ř.].¹⁸

Tato skutečnost je významná nejen kvůli tomu, že Nejvyšší soud svou rozhodovací praxí sjednocuje judikaturu, ale též vzhledem k tomu, že rozhodnutí vrchního soudu o věcné příslušnosti nemusí obsahovat odůvodnění¹⁹

10 Zoulík, F.: Příslušnost soudů. In.: Winterová, A., Macková, A. a kol.: *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, str. 118.

11 § 104a odst. 1 o. s. ř.

12 § 104a odst. 2 o. s. ř.

13 § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř.; srov. také § 205a písm. a) o. s. ř.

14 § 212a odst. 5 o. s. ř. (srov. také např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2017, sp. zn. 29 Cdo 4825/2015, podle kterého je skutečnost, že v prvním stupni rozhodoval věcně nepříslušný soud vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci).

15 § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

16 Zoulík, F.: Příslušnost soudů. In.: Winterová, A., Macková, A. a kol.: *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, str. 119.

17 § 236 odst. 1 o. s. ř. *a contrario* (vrchní soud zde není soudem odvolacím).

18 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2024, č. j. 27 Cdo 3557/2023-214.

19 § 169 odst. 2 o. s. ř.

(byť Ústavní soud tento závěr korigoval a uvedl, že pokud účastníci ve svém vyjádření zaujmou k věcné příslušnosti stanovisko, musí se s ním vrchní soud alespoň stručně vypořádat).²⁰

Dosavadní judikatorní a doktrinární východiska k věcné příslušnosti u sporů z duševního vlastnictví

Některá zcela obecná vodítka pro rozlišení mezi věcnou příslušností okresních a krajských soudů vyslovil Nejvyšší soud v rozhodnutí velkého senátu sp. zn. 31 Cdo 4848/2014.²¹ Účelem vymezení věcné příslušnosti soudů jsou zejména tři následující hlediska: (i.) složitost věci: jedná se o záležitosti zpravidla skutkově i právně komplikovanější; (ii.) zvláštnosti hmotněprávní úpravy: vzhledem ke specifickým právní úpravy a vzhledem k tomu, že jde o případy vyskytující se v praxi méně často, je potřeba užší specializace, a případně (iii.) zvláštnosti procesní úpravy.²² Uvedená specifika je tak kupříkladu možné brát v potaz při určování věcné příslušnosti v rámci teleologického výkladu v ne zcela jednoznačných případech.

Stanovení věcné příslušnosti soudu podle příslušného procesního ustanovení je odvislé od předmětu řízení. Předmět řízení je dán (i.) předmětem nároku a (ii.) základem nároku. Toto vymezení předmětu sporu je především dáno vymezením v žalobě.²³ Soud je žalobou a nárokem v ní uplatněným vázán (dispoziční zásada). Nárok „je charakterizován vylíčením skutkových okolností, jimiž žalobce svůj nárok zdůvodňuje, a skutkovým základem vylíčeným v žalobě ve spojitosti se žalobním petititem je pak vymezen základ nároku uplatněného žalobou, který je

předmětem řízení“.²⁴ Pakliže je v dané věci uplatněno více nároků současně, je nutné zkoumat věcnou příslušnost u každého zvlášť.²⁵

Pro oblast vymáhání práv z průmyslového vlastnictví komentářová literatura uvádí, že je nutné pojem „spory o nárocích vycházejících z průmyslového vlastnictví“ v § 6 odst. 1 písm. a) zák. o vymáhání práv z prům. vlastnictví vykládat restriktivně. Nejde o jakýkoli spor, který může mít základ v průmyslovém vlastnictví (jako např. u zaplacení ceny díla, neboť jde o nárok ze závazku).²⁶

Podstatné pro rozebírané téma jsou judikatorní závěry ohledně dělící linie mezi příslušností okresních a krajských soudů v oblasti práva autorského. V rozsudku sp. zn. 23 Cdo 1268/2024 Nejvyšší soud vyslovil, že spor o zaplacení ceny díla není sporem vyplývajícím z práva duševního vlastnictví, ani pokud je výsledkem díla předmět práva duševního vlastnictví a smlouva obsahuje další ujednání o licenci. Pokud je předmětem řízení nárok na zaplacení odměny za zhotovení díla, nejde o spor vyplývající z práva duševního vlastnictví.²⁷

V rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 1185/2012 je naopak potvrzeno, že spor o zaplacení částky jako licenční odměny v tomto případě z poskytnutého know-how je věcí průmyslového vlastnictví ve smyslu § 6 odst. 1 písm. a) zák. o vymáhání práv z prům. vlastnictví.²⁸ K obdobnému závěru dospívá Vrchní soud v Praze v usnesení sp. zn. Ncp 393/2020.²⁹ Zde šlo rovněž o nároky ze smlouvy dotýkající se mj. užívání ochranných známek. Soud uvedl, že projednávané nároky jsou neoddělitelně spjaty s předmětem práva průmyslového vlastnictví, neboť se v daném případě vždy dotýkají příslušných ochranných

20 Nález Ústavního soudu ze dne 1. 6. 2010, sp. zn. I. ÚS 904/08, body 30, 31.

21 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2016, sp. zn. 31 Cdo 4848/2014.

22 Tamtéž a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2025, č. j. 23 Cdo 2385/2025-520, bod 20.

23 Usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 2. 2012, sp. zn. I. ÚS 3348/10.

24 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 6. 2023, sp. zn. Ncp 381/2023 (cit. dle Horáček, R.: § 6 [Zvláštní příslušnost soudů]. In: Horáček, R. a kol.: *Práva na označení a jejich vymáhání*. 4. vydání. C. H. Beck, 2024, str. 518–525).

25 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 11. 2010, sp. zn. Ncp 2505/2010 (č. 66/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

26 Horáček, R.: § 6 [Zvláštní příslušnost soudů]. In: Horáček, R. a kol.: *Práva na označení a jejich vymáhání*. 4. vydání. C. H. Beck, 2024, str. 518–525.

27 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2025, č. j. 23 Cdo 1268/2024-443, body 34–39.

28 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2014, sp. zn. 32 Cdo 1185/2012.

29 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 6. 2020, sp. zn. Ncp 393/2020.

známek.³⁰ V usnesení sp. zn. Ncp 82/2022 pak Vrchní soud v Praze vyslovil závěr, že nárok na smluvní pokutu za porušení smluvních povinností práva užívání užitého vzoru je rovněž nárokem vyplývajícím z práv duševního (konkrétně průmyslového) vlastnictví.³¹

Závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2385/2025

V usnesení sp. zn. 23 Cdo 2385/2025 se Nejvyšší soud zabýval otázkou věcné příslušnosti ve sporu o zaplacení smluvní pokuty, která utvrzovala povinnost žalované po ukončení smlouvy odstranit a nadále nepoužívat ochranné známky. Okresní soud, ke kterému byla žaloba podána, žalobě vyhověl, ale odvolací soud jeho rozhodnutí zrušil pro věcnou nepříslušnost a postoupil věc Městskému soudu v Praze. Nejvyšší soud rozhodoval o dovolání proti tomuto rozhodnutí odvolacího soudu.

Nejvyšší soud připustil dovolání s následující dovolací otázkou: „zda spor o zaplacení smluvní pokuty, kterou byl utvrzen závazek odstranit a dále neužívat po skončení smlouvy označení náležející druhé smluvní straně, popř. třetí osobě, přičemž tato označení jsou chráněna jako zapsané ochranné známky, je sporem o nároku vycházejícím z průmyslového vlastnictví, pro jehož projednání a rozhodnutí je v prvním stupni příslušný Městský soud v Praze podle § 6 odst. 1 písm. a) ZVPPV.“³²

Soud zdůraznil, že sama smluvní povaha nároku nevyklučuje jeho podřazení pod § 6 odst. 1 písm. a) zák. o vymáhání práv z prům. vlastnictví.³³ Za klíčové považuje kritérium, zda nárok plyne z „obecné“ obligace nezávislé na právní úpravě průmyslového vlastnictví, anebo jde o nárok, který vznikl z porušení některého práva majícího původ v právní úpravě průmyslového vlastnictví.³⁴ V projednávané věci tvořila práva z průmyslového vlastnictví nutnou prejudiciální otázku – pro účely sjednané

smluvní pokuty bylo nutné posoudit, zda žalovaná do předmětu průmyslového vlastnictví zasáhla.³⁵ Podle soudu je pak lhostejné, zda jde o spory o zákonná absolutní práva k ochranným známkám, anebo o vymáhání smluvní pokuty, kterou si strany tyto povinnosti utvrdily.³⁶

K tomu dodává, že kdyby si strany smluvně sjednaly povinnost neužívat konkrétně specifikovaný předmět nebo předměty, nezávisle na tom, zda se jedná o předmět průmyslového vlastnictví, byla by situace opačná a nešlo by o věc plynoucí z průmyslového vlastnictví (příslušné by tedy byly okresní soudy). Nebylo by zde ani rozhodné, zda se obsah takové povinnosti více či méně překrývá s nějakým absolutním právem a zda k jeho porušení dochází, či nikoli.³⁷ Soud tedy dovolání zamítl.

Závěr

Usnesení Nejvyššího soudu 23 sp. zn. Cdo 2385/2025 přináší upřesnění kritérií věcné příslušnosti ve sporech dotýkajících se duševního vlastnictví. Ač šlo v této věci o problematiku ochranných známek, obecné závěry jsou aplikovatelné též na příslušnost v jiných sférách duševního vlastnictví. Podstatné pro určení věcné příslušnosti není sama skutečnost, že nárok jako takový je sjednán smluvně (smluvní pokuta), nýbrž skutečnost, že uplatněný nárok s absolutními právy upravenými v zákonech o průmyslovém vlastnictví přímo souvisí, byť budou řešena jen jako prejudiciální otázka. Skutečnost, že si strany vtělily do smlouvy i přímo práva a povinnosti plynoucí z některého zákona upravujícího průmyslové vlastnictví, na tom nic nemění.

Pro určení věcné příslušnosti je tedy třeba posoudit, zda jde o nárok z „obecné“ obligace na průmyslovém vlastnictví nezávislé, anebo jde o nárok mající svůj původ v některém ze zákonů na ochranu průmyslového (potažmo duševního) vlastnictví. ✓

30 Tamtéž, body 11, 12.

31 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 2. 2022, sp. zn. Ncp 82/2022.

32 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2025, č. j. 23 Cdo 2385/2025-520, bod 12.

33 Tamtéž, bod 22.

34 Tamtéž, bod 24.

35 Tamtéž, bod 25.

36 Tamtéž, bod 20.

37 Tamtéž, bod 26.

Aplikace výjimky pro vytěžování textu a dat na trénování generativních modelů: formální podmínky a materiální dimenze

Mgr. Anna Kleindienstová,

absolventka právnické fakulty Univerzity Karlovy

Úvod

Rozvoj generativních systémů umělé inteligence v posledních letech zásadně proměnil diskuzi o rozsahu autorskoprávní ochrany i o limitech zákonných výjimek. Zatímco značná část dosavadních sporů se soustředila především na neoprávněné sdílení či rozmnožování konkrétních děl, současná debata se přesouvá do fáze, která byla dosud z pohledu autorského práva spíše okrajová, a to do fáze samotného trénování modelů. Právě trénink generativních modelů představuje technický proces, při němž dochází k analýze autorskoprávně chráněného obsahu. Tento proces je vývojáři zpravidla obhajován jako forma vytěžování textu a dat, tedy automatizované analytické techniky zaměřené na extrakci informací, vzorců a korelací z digitálních dat.¹ Vymezení limitů výjimky pro vytěžování textu a dat se v posledních letech stalo jedním z ústředních bodů debaty o vztahu autorského práva a generativní umělé inteligence.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu (dále jako „Směrnice DSM“) zakotvila výjimku pro vytěžování textu a dat v době, kdy generativní modely v dnešní podobě ještě nepředstavovaly dominantní technologický fenomén.² Přesto je právě tato výjimka dnes často interpretována jako právní základ pro trénování rozsáhlých jazykových a obrazových modelů. To vyvolává zásadní otázku, zda současná aplikační praxe odpovídá původnímu účelu normy, nebo zda dochází k jejímu postupnému rozšiřování nad rámec legislativního záměru. Pro posouzení této otázky je nejprve třeba vymezit samotný normativní rámec výjimky pro vytěžování textu a dat. Směrnice DSM upravuje vytěžování textu a dat ve dvou ustanoveních, která sledují odlišné cíle a mají rozdílný rozsah.

Článek 3 zavádí povinnou výjimku umožňující výzkumným organizacím a institucím kulturního dědictví rozmnožovat díla a jiné předměty ochrany za účelem provádění vytěžování textu a dat, pokud mají k těmto dílům zákonný přístup.³ Tato výjimka je kogentní a nepodléhá

1 Článek 2 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

2 Srov. bod 8 odůvodnění Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

3 Článek 3 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

smluvnímu vyloučení.⁴ Její konstrukce reflektuje snahu odstranit překážky akademického výzkumu, zejména při práci s rozsáhlými digitálními databázemi, kde by individuální licencování bylo prakticky neproveditelné. Z hlediska trénování generativních modelů však má článek 3 omezený význam, neboť jeho osobní rozsah je restriktivní a komerční subjekty z něj zpravidla těžit nemohou.

Z hlediska komerčního vývoje umělé inteligence je klíčový článek 4 Směrnice DSM. Ten umožňuje rozmnožování a extrakci děl pro účely vytěžování textu a dat jakékoli osobě, která má k těmto dílům zákonný přístup.⁵ Na rozdíl od článku 3 není tato výjimka omezena na výzkumné subjekty. Článek 4 je však koncipován jako výjimka s možností výhrady (tzv. opt-out). Nositel práv může užití pro vytěžování textu a dat vyloučit, pokud svou výhradu vyjádří vhodným způsobem, zejména prostřednictvím strojově čitelných prostředků u obsahu zpřístupněného online.⁶ Konstrukce opt-outu představuje kompromis mezi podporou inovace a ochranou práv autorů.⁷

Směrnice DSM definuje vytěžování textu a dat jako *jakoukoli automatizovanou analytickou techniku zaměřenou na analýzu textů a dat v digitální podobě za účelem získání informací, které zahrnují mimo jiné vzory, trendy a korelace*.⁸ Definice je formulována technologicky neutrálně a ponechává značný interpretační prostor. Právě tato otevřenost dnes vyvolává zásadní otázky. Trénování generativních modelů zahrnuje zpracování dat směřující k identifikaci statistických vzorců. Současně přitom dochází k systematickému využívání chráněných děl a jejich převodu do numerických reprezentací, jež jsou následně zakotveny v parametrech modelu. Normativní rámec DSM směrnice tak poskytuje relativně široký základ pro vytěžování textu a dat, avšak explicitně neřeší situaci, kdy rozsah a ekonomický význam takového využití překračují tradiční představu analýzy. Otázka, zda byl článek 4 koncipován jako

nástroj podporující inovaci, nebo zda se stal faktickým právním základem pro komerční trénování modelů, zůstává otevřená a je postupně vymezována až soudní praxí.

Z hlediska komerčního vývoje umělé inteligence je klíčový článek 4 Směrnice DSM.

Jedním z prvních evropských rozhodnutí, které se nepřímo dotklo aplikace výjimky pro vytěžování textu a dat v kontextu vývoje umělé inteligence, je případ Knetschke v. LAION.⁹ Fotograf Robert Knetschke podal žalobu proti neziskové organizaci LAION, která vytvořila a zpřístupnila dataset určený pro trénování modelů umělé inteligence. Žalobce namítal, že jeho fotografie byla bez souhlasu zahrnuta do datasetu, a došlo tak k porušení jeho autorského práva.

Soud prvního stupně žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že činnost LAIONu, spočívající ve shromažďování a zpracování veřejně dostupných snímků za účelem jejich využití při trénování modelů, může spadat pod výjimku pro vytěžování textu a dat pro vědecké účely podle § 60d německého autorského zákona (UrhG), který implementuje čl. 3 Směrnice DSM. Soud přitom akcentoval, že LAION je nezisková organizace a dataset byl vytvořen a zpřístupněn bezúplatně. Z hlediska právní kvalifikace se soud zabýval zejména otázkou, zda došlo k „reprodukcí“ ve smyslu autorského práva, zda byl splněn požadavek zákonného přístupu k dílu a zda byl účinně uplatněn mechanismus výhrady práv. Jelikož § 60d UrhG neobsahuje opt-out

4 Článek 7 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

5 Článek 4 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

6 Článek 4 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

7 Srov. bod 18 odůvodnění Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

8 Článek 2 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

9 LANDGERICHT HAMBURG. Urteil vom 27. 9. 2024, Az. 310 O 227/23.

mechanismus, nepovažoval soud vyjádřený nesouhlas žalobce za rozhodující. V *obiter dictum* však naznačil, že výhrada práv formulovaná v přirozeném jazyce by mohla být za určitých okolností považována za strojově čitelnou.

Proti rozhodnutí bylo podáno odvolání. Odvolací soud¹⁰ rozsudek v zásadě potvrdil, avšak v některých ohledech zpřesnil právní argumentaci. Především výslovně uvedl, že samotná reprodukce dotčené fotografie může být kryta výjimkou pro vytěžování textu a dat. Současně však zaujal restriktivnější postoj k otázce opt-outu, když dospěl k závěru, že výhrada práv vyjádřená pouze v přirozeném jazyce nespĺňuje požadavek strojově čitelné formy podle § 44b odst. 3 UrhG a článku 4 Směrnice DSM. Z hlediska systematiky lze rozhodnutí chápat jako ilustraci přístupu, v němž byl kladen důraz především na splnění formálních podmínek výjimky, zejména zákonný přístup k dílu a existenci (či neexistenci) platného opt-outu, zatímco širší otázky rozsahu a hospodářského významu trénování modelů zůstaly v pozadí.

Paralelní vývoj lze sledovat i mimo unijní jurisdikci, zejména ve Spojeném království ve věci Getty Images v. Stability AI.¹¹ Zatímco případ Knetschke v. LAION se soustředil především na kvalifikaci procesu vytváření datasetu a posouzení splnění zákonných podmínek výjimky pro vytěžování textu a dat, spor ve věci Getty Images otevřel podrobnější otázky týkající se rozsahu analýzy obrazových děl při vytváření a využívání trénovacích datasetů. V řízení bylo klíčovou otázkou, zda při trénování modelu Stable Diffusion docházelo k neoprávněnému rozmnožování fotografií z databáze Getty Images a zda výstupy modelu mohou reprodukovat chráněné prvky konkrétních děl. Do popředí se tak dostala otázka rozsahu technického zpracování vstupních dat a jeho důsledků.

Dalším významným rozhodnutím v této oblasti je rozhodnutí GEMA v. OpenAI.¹² Ve srovnání s případem Knetschke, kde byla pozornost soustředěna především na splnění formálních podmínek výjimky pro vytěžování textu a dat, a s řízením ve věci Getty Images, které otevřelo otázku rozsahu kopírování při trénování modelu,

přináší spor GEMA v. OpenAI důraz na samotné výstupy modelu a jejich případnou schopnost reprodukovat konkrétní chráněný obsah. Německý kolektivní správce GEMA namítal, že OpenAI neoprávněně využila chráněné texty písni při trénování svých jazykových modelů. Podle žalobce tak došlo k zásahu do autorských práv členů GEMA.

Žalovaný argumentoval, že modely neukládají ani nekopírují konkrétní chráněné texty, nýbrž pracují se statistickými vzorci odvozenými z rozsáhlého tréninkového souboru. Případná reprodukce chráněného obsahu ve výstupech měla být podle této argumentace výsledkem konkrétního uživatelského vstupu (promptu), nikoli důsledkem samotné architektury modelu.

Soud však dospěl k závěru, že při trénování modelů může docházet k uchování určitých prvků chráněných děl, které se následně mohou projevit ve výstupech modelu. Pokud se ve výstupech objevují konkrétní části hudebních textů v podobě, která překračuje rámec pouhé náhodné podobnosti či parafráze, může být naplněn znak užití chráněného díla. Soud přitom zdůraznil, že rozhodující není pouze samotný prompt uživatele, ale též povaha a fungování modelu, a otázku odpovědnosti proto nespojil výlučně s jednáním koncového uživatele. Analýza judikatury ukazuje, že aplikace výjimky pro vytěžování textu a dat na trénování generativních modelů již nelze redukovat pouze na otázku splnění formálních zákonných podmínek. Do popředí se dostává materiální dimenze, tedy rozsah faktického využití chráněných děl, schopnost modelu reprodukovat konkrétní prvky a ekonomické důsledky tohoto procesu.

Závěr

Otázka, kde leží hranice mezi technologicky neutrálně koncipovanou analytickou technikou a užitím chráněného díla v materiálním smyslu, zůstává otevřená. Další vývoj judikatury tak bude klíčový pro vymezení rozsahu výjimky vytěžování textu a dat ve vztahu k trénování generativních modelů a pro hledání spravedlivé rovnováhy mezi podporou inovací a ochranou výlučných práv. ✓

10 OBERLANDESGERICHT HAMBURG. Urteil vom 10.12.2025, Az. 5 U 104/24.

11 HIGH COURT OF ENGLAND AND WALES. Getty Images (US) v. Stability AI Ltd. Rozsudek ze dne 4. 11. 2025, [2025] EWHC 38 (Ch).

12 LANDGERICHT MÜNCHEN. Urteil vom 29. 12. 2025, Az. 42 O 14139/24.

System ochrany průmyslového vlastnictví na Ukrajině

Mgr. Evžen Martínek, Ph.D.,

oddělení mezinárodní, odbor mezinárodní a právní, ÚPV

Úvod

Článek představuje systém ochrany průmyslového vlastnictví na Ukrajině se zaměřením na jeho specifika v porovnání se systémem v České republice. Účelem článku je zmapovat pravomoci a služby příslušného úřadu pro duševní vlastnictví a související legislativu. Na konci článku je připojena základní statistika přihlašovacích aktivit v zemi v letech 2021–2025. V následujícím čísle vyjde článek, který se bude podrobně zabývat autorským právem na Ukrajině.

1. Institucionální rámec a jeho reforma

System ochrany duševního vlastnictví (IP) na Ukrajině prošel v posledních letech institucionální reformou a modernizací digitálních služeb. Došlo k implementaci příslušných právních předpisů, zejména zákona č. 703-IX, kterým byl zřízen **Ukrajinský národní úřad pro duševní vlastnictví a inovace (UANIPIO/УКРPHOIBI)**,¹ jenž od 8. listopadu 2022 nahradil svého předchůdce – Ukrajinský institut duševního vlastnictví (UIIP/UKRPATENT). Úřad podléhá Ministerstvu hospodářství Ukrajiny.

UANIPIO vedle ochrany práv k průmyslovému vlastnictví a zajištění oblasti autorského práva poskytuje uživatelům

konzultace při hledání investorů a způsobů komercializace jejich duševního vlastnictví. Je jednotným místem pro získání formální ochrany všech předmětů průmyslového vlastnictví a dalších osvědčení. Úřad provádí průzkum přihlášek práv průmyslového vlastnictví a jejich registraci na ochranu vynálezů, užitných vzorů, průmyslových vzorů, ochranných známek a zeměpisných označení. Je přijímacím úřadem (RO) a orgánem pro mezinárodní rešerši (ISA) a orgánem pro mezinárodní předběžný průzkum (IPEA) podle Smlouvy o patentové spolupráci (PCT), kterým je pro Ukrajinu také Evropský patentový úřad (EPO). Provádí certifikaci patentových zástupců, vede jejich rejstřík obsahující bezmála šest stovek jmen² a pořádá pro ně školení.

Úřad má divizi pro průzkum a registraci, v níž oddělení průmyslového vlastnictví provádí průzkum přihlášek vynálezů, užitných vzorů a průmyslových vzorů včetně jejich registrace. Oddělení ochranných známek provádí průzkum přihlášek ochranných známek a zeměpisných označení a jejich registraci a spravuje rejstřík ochranných známek a zeměpisných označení. Oddělení autorského práva provádí mj. registrace autorských děl a zajišťuje agendu spojenou s kolektivní správou práv.

UANIPIO nabízí databázi³ všech práv k předmětům duševního vlastnictví chráněných na území Ukrajiny. Lze také v její anglické verzi pokročile za pomoci logických operátorů vyhledávat veškerá registrovaná práva duševního vlastnictví, tj. vedle vynálezů, dodatkových ochranných osvědčení, užitných vzorů, ochranných známek

1 <https://nipo.gov.ua/en/>.

2 https://sis.nipo.gov.ua/en/services/patent_attorneys/?page=1.

3 <https://sis.nipo.gov.ua/en/search/advanced/>.

včetně všeobecně známých známek, průmyslových vzorů a zeměpisných označení také autorská díla, úřední díla, dohody o převodu práva k užití díla a dohody o převodu majetkových práv k dílu.

Úřad poskytuje organizační a technickou podporu **Odvolacímu senátu**, což je kolektivní orgán, který pojednává odvolání proti rozhodnutím úřadu týkajícím se nabytí práv k předmětům duševního vlastnictví, žádosti

System ochrany duševního vlastnictví (IP) na Ukrajině prošel v posledních letech institucionální reformou a modernizací digitálních služeb.

o prohlášení práva k předmětu duševního vlastnictví za zcela nebo zčásti neplatné a žádosti o prohlášení ochranné známky za všeobecně známou na Ukrajině, což je jedno z několika specifík ukrajinského systému. Poplatek za podání odvolání v případě patentu či ochranné známky je 6 800 UAH⁴ (3 400 UAH užitého vzoru, 4 000 UAH u průmyslového vzoru), za podání žádosti o prohlášení patentu/užitého vzoru/průmyslového vzoru za neplatný 32 000 UAH. Složení Odvolacího senátu je tvořeno zaměstnanci úřadu a úředníky Ministerstva hospodářství, kteří jsou jmenováni na dobu tří let s vymezením specializace každého člena ve vztahu k předmětu duševního vlastnictví.

Další zvláštností systému ochrany IP na Ukrajině je **Komise „Ukrajina“**, jejímž úkolem je posuzovat žádosti o povolení používat oficiální název nebo mezinárodní písmenný kód státu Ukrajina v ochranné známce nebo

zahrnout napodobeninu malého státního znaku Ukrajiny do vyobrazení ochranné známky. V komisi zasedají zástupci UANIPIO a ministerstva hospodářství. Uvedené povolovací řízení upravuje speciální Vyhláška Ministerstva hospodářství č. 19944 z 20. prosince 2023.⁵

Mediační centrum,⁶ které je součástí UANIPIO, zajišťuje mediační služby v oblasti duševního vlastnictví pomocí mediátorů specializovaných na řešení sporů v IP a obchodu v souladu s *Kodexem profesní etiky a Pravidly provádění mediace v oblasti duševního vlastnictví*, což jsou nařízení vydaná UANIPIO. Vede rejstřík mediátorů⁷ v souladu s postupem stanoveným *Nařízením o rejstříku mediátorů zapojených do řešení sporů v oblasti duševního vlastnictví*. Na základě spolupráce s Akademií Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO), národními a zahraničními vzdělávacími institucemi, významnými obchodními školami a asociacemi mediátorů, organizuje specializovaná školení pro mediátory v oblasti duševního vlastnictví. Zvyšuje povědomí o mediaci v oblasti duševního vlastnictví v zemi a vypracovává návrhy na zlepšení legislativy v oblasti duševního vlastnictví. Rovněž se podílí na implementaci Memoranda o porozumění mezi Ministerstvem hospodářství Ukrajiny a WIPO o alternativním řešení sporů v oblasti duševního vlastnictví.

Národní centrum pro duševní vlastnictví a inovace je informačním a poradenským centrem, které podporuje výzkum, vývoj, komercializaci práv duševního vlastnictví a transfery technologií. Poskytuje služby, které pomáhají vědcům, výzkumníkům, vynálezciům a inovátorům uvést jejich inovativní řešení do praxe, tj. navázat vztah s podniky. Mezi tyto služby patří: vyhodnocování práv k předmětům duševního vlastnictví, informační a právní podpora pro transfery technologií, tzv. PRO management, což je digitalizace správy práv průmyslového vlastnictví podle standardů EU a pomoc při přípravě grantových přihlášek. Další úlohou centra je koordinace sítě 15 center podpory technologií a inovací (TISCs) na Ukrajině, která je součástí projektu WIPO v 93 zemích světa.

IP Akademie neboli **Národní vzdělávací centrum v oblasti duševního vlastnictví na Ukrajině** realizuje

4 1 UAH (ukrajinská hřivna) = 0,48 Kč (údaj ze dne 26. 3. 2026).

5 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0188-24#Text>.

6 <https://ip-mediation.nipo.gov.ua/en/>.

7 <https://ip-mediation.nipo.gov.ua/en/registry/?page=1>.

vzdělávací projekty zejména s podporou Akademie WIPO. Poskytuje širokou škálu kurzů z oblasti průmyslového vlastnictví, autorského práva a práv souvisejících, licenčních a jiných smluv, např. franšizingu a umělé inteligence. Zaměřuje se na vzdělávání odborníků, soudců a studentů v oblasti IP.

Observatoř pro porušování práv duševního vlastnictví je specializovaná platforma UANIPIO pro odbornou komunikaci v oblasti padělání a pirátství. Tato platforma si klade za cíl spojit širokou škálu zúčastněných stran, včetně držitelů práv, odborníků, vládních, donucovacích a celních orgánů, podniků a nevládních organizací s cílem bojovat proti negativním dopadům padělání. Mezi hlavní oblasti činnosti centra patří mezinárodní spolupráce, např. s U.S. Customs and Border Protection (CBP), The Anti-Counterfeiting Network (REACT), Alliance Against Counterfeit Spirits (AACS) a s Moldavskou státní agenturou pro duševní vlastnictví (AGEPI). Vytváří pracovní a expertní skupiny pro porušování práv v digitálním prostředí, informování veřejnosti, policejních a celních orgánů a pro analýzy legislativy a soudní praxe. Její výzkumné aktivity zahrnují kvantitativní hodnocení porušování práv duševního vlastnictví, analýzy dopadů porušování práv duševního vlastnictví na ekonomiku, zdraví a bezpečnost, povědomí o duševním vlastnictví u veřejnosti. Připravuje osvětové akce a materiály. Vytváří Jednotný portál pro IP, který má zahrnovat rejstříky nositelů práv, expertní instituce a organizace pro ničení padělků. Celní rejstřík předmětů duševního vlastnictví⁸ již dnes umožňuje pozastavit celní odbavení padělaného zboží nebo zboží dováženého v rozporu s právy duševního vlastnictví.

2. Právní rámec a jeho specifika

Ukrajina je stranou téměř všech smluv v oblasti ochrany průmyslového vlastnictví spravovaných WIPO: Pařížské unijní úmluvy, Úmluvy o zřízení WIPO, Smlouvy o patentové spolupráci (PCT), Protokolu k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek, Ženevského aktu Haagské dohody o mezinárodním zápisu průmyslových vzorů, Štrasburské dohody o mezinárodním patentovém třídění, Budapeštské smlouvy

o mezinárodním uznávání uložení mikroorganismů k účelům patentového řízení, Niceské dohody o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek, Vídeňské dohody o zřízení mezinárodního tří-

Úřad má divizi pro průzkum a registraci, v níž oddělení průmyslového vlastnictví provádí průzkum přihlášek vynálezů, užitečných vzorů a průmyslových vzorů včetně jejich registrace.

dění obrazových prvků ochranných známek, Locarnské dohody o zřízení mezinárodního třídění průmyslových vzorů a modelů, Smlouvy o patentovém právu (PLT), Smlouvy o známkovém právu (TLT) a Singapurské smlouvy o známkovém právu (STLT). Ukrajina v roce 2024 výslovně zahrnula některá ustanovení práva EU a STLT do své legislativy. Ukrajina je členem WTO od r. 2008, a je tedy vázána Dohodou o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví (TRIPS).

Její národní legislativa obsahuje souhrnné předpisy pro celou oblast duševního vlastnictví a dále zákony a další podzákoné normy k jednotlivým předmětům průmyslového vlastnictví. *Ústava Ukrajiny* (Úřední věstník Nejvyšší rady Ukrajiny (VVR), 1993, No. 30, Art. 141)⁹ v článku 54 stanovuje: „Občanům je zaručena svoboda literární, umělecké, vědecké a technické tvořivosti, ochrana duševního vlastnictví, jejich autorských práv, morálních a materiálních zájmů vznikajících v souvislosti s různými druhy duševní činnosti. Každý občan má právo na výsledky své duševní a tvůrčí činnosti; nikdo je nesmí bez jeho souhlasu užívat ani šířit, s výjimkami stanovenými zákonem. ...“

8 <https://customs.gov.ua/intelektualna-vlasnist-ipr>.

9 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Občanský zákoník (Úřední věstník Nejvyšší rady Ukrajiny (VVR), 2003, No. 40–44, p. 356), ve znění pozdějších předpisů, v Hlavě čtyři upravuje celou oblast duševního vlastnictví. V kapitolách 39–46 rámcově definuje jednotlivé oblasti práv průmyslového vlastnictví, tj. právo duševního vlastnictví k vynálezu, užitému vzoru, průmyslovému vzoru, topografii polovodičového výrobku, zlepšovacímú návrhu, odrůdě rostlin a plemeni zvířat, obchodní firmě, ochranné známce, zeměpisnému označení a obchodnímu tajemství.

K dalším souhrnným předpisům patří *Řád pro úhradu poplatků za úkony související s ochranou práv k předmětům duševního vlastnictví* (Nařízení vlády č. 1716 z 23. prosince 2004)¹⁰ upravující rozvrh poplatků za patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, topografie polovodičových výrobků, ochranné známky a zeměpisná označení a *Instrukce o řízení pro seznámení jakékoli osoby s materiály přihlášky práv duševního vlastnictví* (Vyhláška Ministerstva školství a vědy č. 247 z 22. dubna 2005).¹¹

Ochrana vynálezů a užitných vzorů se řídí zejména *Zákonem Ukrajiny o ochraně práv k vynálezům a užitným vzorům* (Úřední věstník Nejvyšší rady Ukrajiny (VVR), 1994, č. 7, Art. 32, ve znění pozdějších předpisů),¹² a dalšími souvisejícími předpisy,¹³ jako jsou mj. *Pravidla pro přípravu a podávání přihlášek vynálezů a užitných vzorů a provádění jejich průzkumu* (Vyhláška Ministerstva hospodářství č. 23301 z 9. září 2024),¹⁴ *Instrukce o řízení o prodloužení platnosti patentu na vynález, jehož předmětem je prostředek, jehož užití vyžaduje povolení příslušného úřadu* (Vyhláška Ministerstva školství a vědy č. 298 z 3. května 2002), což věcně znamená dodatková ochranná osvědčení (SPC). Další předpisy se týkají registrace změny vlastnictví vynálezu či užitého vzoru a poskytnutí licence, úředního zveřejnění nabídky licence k patentu na vynález či užitému vzoru, rejstříku patentů a užitných vzorů a utajovaných vynálezů a užitných vzorů.

Užitným vzorem lze vedle zařízení chránit také proces (metodu). Pojmu vynálezu či užitého vzoru nevyhovují: objev, vědecká teorie, matematická metoda; schéma,

pravidla a způsob provádění her, soutěží, aukcí, fyzická cvičení, intelektuální nebo organizační, zejména ekonomické činnosti (plánování, financování, zásobování, účetnictví, půjčování, předpovídání, systémy dávek atd.); počítačový program; forma představení informací (například ve formě tabulek, diagramů, grafů, s využitím akustických signálů, výslovnost slov, vizuální demonstrace, zejména na obrazovce počítačového zařízení, audio a video discích, symboly, zejména dopravní značky, schémata tras, kódy, fonty písma atd., harmonogramy, instrukce, projekty nebo schémata uspořádání staveb, budov, území); vzhled výrobků (zejména výrobků, staveb, území), zaměřený na uspokojení výhradně estetických potřeb.

Právo na registraci vynálezu, resp. užitého vzoru včetně utajovaného vynálezu či užitého vzoru má vynálezce, zaměstnavatel či jejich právní nástupci. Vynálezci, kteří vytvořili vynález nebo užitný vzor společně, mají stejná práva k jejich registraci, pokud není dohodou mezi nimi stanoveno jinak. Zaměstnavatel vynálezce v souvislosti s tzv. služebním vynálezem či služebním užitným vzorem, pokud není dohodou mezi nimi stanoveno jinak, musí do čtyř měsíců ode dne obdržení oznámení od vynálezce podat k UANIPIO žádost o jeho registraci nebo převést právo k takové registraci na jinou osobu, nebo rozhodnout o uchování služebního vynálezu či užitého vzoru jako důvěrné informace, jinak toto právo přechází na vynálezce nebo jeho právního nástupce. V tomto případě si zaměstnavatel ponechává přednostní právo na získání licence. Doba uchování služebního vynálezu či užitého vzoru jako důvěrné informace zaměstnavatelem nebo jeho právním nástupcem v případě jeho nevyužití nesmí přesáhnout čtyři roky, jinak právo na jeho registraci přechází na vynálezce nebo jeho právního nástupce.

Patent na vynález se registruje na dobu maximálně dvaceti let. Poplatek za přihlášku vynálezu je 1 600 UAH, za její průzkum 6 000 UAH, udržovací poplatek se pohybuje od 450 do 7 600 UAH za první až dvacátý rok. Pro patenty na farmaceutické vynálezy lze žádat o prodloužení ochrany

10 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1716-2004-%D0%BF#Text>.

11 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0494-05#Text>.

12 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/3687-12#Text>.

13 <https://nipo.gov.ua/vynakhody-korysni-modeli/>.

14 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1411-24#Text>.

o pět let. Za vydání SPC se hradí poplatek 12 000 UAH. Užité vzor se registruje na dobu maximálně deseti let, poplatek za jeho přihlášku je 2 400 UAH, udržovací poplatek se pohybuje od 900 do 6 300 UAH za první až desátý rok.¹⁵ Pokud majitel patentu či užitého vzoru zašle UANIPIO k úřednímu zveřejnění své prohlášení o nabídce licence k uvedenému patentu či užitému vzoru (obdobně jako v ČR), bude hradit jen poloviční udržovací poplatky. Významné slevy poplatků u patentů a užitéch vzorů jsou, pokud je přihlašovatelem fyzická osoba vynálezce a za elektronické podání přihlášky. V přihlášce se však zpoplatňuje každý nárok převyšující počet tří nároků patentu či užitého vzoru.

Řízení o přihlášce vynálezu a užitého vzoru sestává z předběžného a formálního průzkumu, kdy u přihlášek vynálezů se rovádí navíc také úplný průzkum („qualification examination“), během nějž je provedena tzv. informační rešerše. Řízení nemá stanovenou lhůtu pro vydání rozhodnutí, v případě vynálezu trvá v průměru 24 měsíců, v případě užitého vzoru trvá průměrně čtyři měsíce.

Patent a užité vzor poskytuje svému majiteli obvyklá majetková práva. Dále má právo používat na výrobku nebo na obalu výrobku vyrobeného s využitím patentovaného vynálezu či užitého vzoru výstražný štítek s číslem registrace. Pokud majitel patentu či užitého vzoru svůj vynález či užité vzor nevyužívá či nevyužívá dostatečně na území Ukrajiny po dobu tří let od jeho registrace, či ode dne ukončení jeho využívání, vyjma utajovaných vynálezů či užitéch vzorů, může jakákoli osoba, která chce a projeví připravenost ho využívat a majitel patentu či užitého vzoru jí odmítl k němu poskytnout licenci, požádat soud o udělení povolení tento vynález či užité vzor využívat. Majitel má právo převést na základě smlouvy výhradní práva k vynálezu či užitému vzoru na jakoukoli osobu, která se stane jeho právním nástupcem. Stejně tak má právo udělit jakékoli osobě licenci k užívání vynálezu či užitého vzoru. V případě utajovaného vynálezu či užitého vzoru smí své právo převést či udělit k němu licenci pouze se souhlasem

státního znalce. Majitel utajovaného vynálezu či užitého vzoru má právo na finanční náhradu od státního orgánu určeného Kabinetem ministrů Ukrajiny, tj. vlády, na pokrytí nákladů na úhradu poplatků stanovených zákonem.

Registrace ochranných známek se řídí zejména *Zákonem Ukrajiny o ochraně práv k známkám pro výrobky a služby* (Úřední věstník Nejvyšší rady Ukrajiny (VVR), 1994, No. 7, Art. 36, ve znění pozdějších předpisů),¹⁶ a dalšími souvisejícími předpisy,¹⁷ jako jsou mj. *Pravidla pro přípravu a podávání přihlášek ochranných známek, žádostí o mezinárodní zápis ochranné známky a provádění průzkumu přihlášek ochranných známek a žádostí o mezinárodní zápis ochranných známek, mezinárodní zápis s rozšířením na Ukrajinu* (Vyhláška Ministerstva hospodářství č. 19889 z 6. srpna 2024),¹⁸ *Instrukce k předkládání, přezkoumání, zveřejnění a zápisu údajů o převodu vlastnictví ochranné známky pro výrobky a služby a poskytnutí licence k užívání ochranné známky (mezinárodní ochranné známky) pro výrobky a služby do rejstříků* (Vyhláška Ministerstva školství a vědy č. 576 z 3. srpna 2001)¹⁹ a *Předpisy o státním rejstříku osvědčení Ukrajiny pro ochranné známky pro výrobky a služby* (Vyhláška Ministerstva školství a vědy č. 10 z 10. ledna 2002).²⁰

Ochrannými známkami mohou být jakákoli označení nebo jejich kombinace, která jsou způsobilá k rozlišení výrobků či služeb jedné osoby od výrobků či služeb jiných osob. Taková označení mohou zahrnovat zejména slova, včetně vlastních jmen, písmena, číslice, obrazové prvky, barvy, tvar výrobku nebo jeho obalu, zvuky pod podmínkou, že tato označení jsou způsobilá k jejich zobrazení ve Státním rejstříku ochranných známek Ukrajiny způsobem, který umožňuje určit jasný a přesný rozsah poskytované právní ochrany. K registraci lze přihlásit následující typy označení: slovní, obrazová a kombinovaná. Vedle toho lze od září 2024 v rámci sblížení s normami EU přihlašovat tzv. netradiční typy ochranných známek, jako jsou zvukové, pohybové, multimediální, holografické, poziční, se vzorem/ornamentální, prostorové (trojrozměrné) a barevné, tj. barvu jako takovou nebo kombinaci barev bez obrysů.

15 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1716-2004-%D0%BF#Text>.

16 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>.

17 <https://nipo.gov.ua/torhovelni-marky/>.

18 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1263-24#Text>.

19 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0718-01#Text>.

20 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0064-02#Text>.

Uvedený zákon uvádí mezi podmínkami k přiznání ochrany to, že ochranná známka neodporuje, vedle veřejného pořádku a principů morálky, zákonům *O odsouzení komunistických a nacionálně socialistických (nacistických) totalitních režimů na Ukrajině a zákazu propagandy jejich symbolů a O odsouzení a zákazu propagandy ruské imperiální politiky na Ukrajině a dekolonizaci toponymie*, tj. místních a pomístních zeměpisných jmen. Předmětem ochranné známky nemůže být podle tohoto zákona symbolika ruské imperiální politiky. Dále předmětem ochranné známky nesmějí být jména či pseudonymy vedoucích představitelů Komunistické strany SSSR a komunistických stran jeho republik či jména související s její činností. O registraci ochranné známky může požádat jakákoli fyzická osoba, bez ohledu na státní občanství nebo místo pobytu, nebo právnická osoba, včetně cizinců či zahraničních společností, a to buď přímo, nebo prostřednictvím svých zástupců či patentových zástupců. O registraci tzv. kolektivní ochranné známky označující výrobky či služby účastníků sdružení osob může požádat jakákoli skupina osob či jiné sdružení, bez ohledu na její organizační a právní formu či složení, kdy kolektivní ochrannou známkou mohou užívat všichni účastníci sdružení. Přihláška kolektivní ochranné známky obsahuje seznam osob oprávněných k jejímu užívání.

Výše poplatků za přihlášku ochranné známky je ovlivněna počtem přihlašovatelů, tím, zda jde o černobílé nebo barevné provedení ochranné známky, počtem tříd výrobků a služeb, papírovou či elektronickou formou přihlášky a zahrnutím úředního názvu a/nebo mezinárodního písmenného kódu státu Ukrajina do ochranné známky. Za podání přihlášky jedním přihlašovatelem je stanoven poplatek 4 000 UAH a za každou další třídu 4 000 UAH, přičemž součet obou uvedených poplatků se zvyšuje o 30 % v případě vícero přihlašovatelů.

Úřad provádí formální a věcný průzkum („qualification examination“) přihlášek ochranných známek, během něž posuzuje z moci úřední vedle absolutních důvodů také relativní důvody pro odmítnutí registrace, čímž není dotčeno právo třetích stran podat do tří měsíců námítky na základě absolutních a/nebo relativních důvodů. Řízení

o přihlášce nemá stanovenou lhůtu pro vydání rozhodnutí, v průměru trvá osmnáct měsíců.

Ochranná známka se registruje na deset let a lze ji obnovit vždy po deseti letech. Poplatek za obnovu ochranné známky jediného majitele pro jednu třídu je ve výši 12 000 UAH plus 1 200 UAH za každou další třídu, přičemž součet těchto částek se zvýší o 30 % u obnovy ochranné známky, která má vícero majitelů. Poplatek za zveřejnění osvědčení o registraci dělá 600 UAH za každou třídu, poplatek za vydání osvědčení je 85 UAH pro osoby se stálým sídlem na Ukrajině, pro osoby usídlené v zahraničí činí tento poplatek 200 USD. Za podání přihlášky registrace mezinárodní ochranné známky u UANIPIO se platí poplatek 2 400 UAH. Konverze mezinárodního zápisu na národní přihlášku podanou u UANIPIO je standardně možná ve tříměsíční lhůtě od jeho zrušení.

Přihlašovatel se může proti rozhodnutí UANIPIO odvolat k Odvolacímu senátu do dvou měsíců ode dne obdržení rozhodnutí UANIPIO či kopií materiálů požadovaných podle článku 10 odst. 3 *Zákona Ukrajiny o ochraně práv k známkám pro výrobky a služby*. Majitel mezinárodního zápisu ochranné známky se může odvolat k Odvolacímu senátu do tří měsíců ode dne, kdy UANIPIO zaslal Mezinárodnímu úřadu WIPO oznámení o odmítnutí ochrany na Ukrajině na základě mezinárodního zápisu. Osoba, která podala námítku v souladu s článkem 10 odst. 8 uvedeného zákona, se může proti rozhodnutí UANIPIO odvolat k Odvolacímu senátu do dvou měsíců ode dne, kdy obdrží kopii rozhodnutí v souladu s článkem 10 odst. 15 uvedeného zákona.

Registrace průmyslových vzorů se řídí zejména *Zákonem Ukrajiny o ochraně práv k průmyslovým vzorům* (Úřední věstník Nejvyšší rady Ukrajiny (VVR), 1994, No. 7, Art. 34, ve znění pozdějších předpisů),²¹ a dalšími souvisejícími předpisy,²² jako jsou mj. *Pravidla pro přípravu a podávání přihlášek průmyslových vzorů a provádění průzkumu přihlášek průmyslových vzorů a mezinárodních zápisů průmyslových vzorů* (Vyhláška Ministerstva hospodářství č. 6237 ze 7. března 2024),²³ *Instrukce k předkládání, přezkoumání, zveřejnění a zápisu údajů o převodu vlastnictví*

21 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>.

22 <https://nipo.gov.ua/promyslovi-zrazky/>.

23 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0547-24#Text>.

průmyslového vzoru a vydání licence k užívání průmyslového vzoru (Vyhláška Ministerstva školství a vědy č. 574 ze 3. srpna 2001) a *Předpisy o státním rejstříku patentů Ukrajiny pro průmyslové vzory* (Vyhláška Ministerstva školství a vědy č. 290 z 12. dubna 2001).²⁴

Průmyslovým vzorem může být vzhled výrobku nebo jeho části, který je určen zejména liniemi, obrysy, barvou, tvarem, texturou a/nebo materiálem výrobku a/nebo jeho zdobením. Chránit průmyslovým vzorem nelze předměty nestálého tvaru vyrobené z kapalných, plyných, sypkých nebo podobných látek atd., dále výsledek duševní, tvůrčí činnosti v oblasti uměleckého designu, ztělesněný nebo aplikovaný ve výrobku, který je součástí výrobku a není při běžném používání výrobku viditelný. Za běžné používání výrobku se považuje jeho používání koncovým uživatelem, zatímco logistika, údržba nebo oprava výrobku se za běžné používání nepovažují. Dále nelze chránit znaky vzhledu výrobku, které jsou určeny výhradně jeho technickými funkcemi a znaky vzhledu výrobku, jejichž velikost a tvar musí být přesně reprodukovány, aby bylo možné jeden výrobek mechanicky spojit s jiným výrobkem nebo umístit dovnitř, kolem nebo naproti jinému výrobku takovým způsobem, aby každý výrobek mohl plnit svou funkci, což se nevztahuje na vzhled výrobků určených pro vícenásobnou montáž nebo spojování zaměnitelných výrobků v rámci modulární struktury.

Právo přihlásit průmyslový vzor k registraci náleží původci nebo jeho právnímu nástupci, resp. spolupůvodcům společně, pokud to dohoda mezi nimi nestanovuje jinak. Toto právo náleží také zaměstnavateli původce či jeho právnímu nástupci, pokud byl vzor vytvořen v souvislosti s výkonem oficiálních povinností či na příkaz zaměstnavatele, pokud to není ve smlouvě se zaměstnancem dohodnuto jinak. Zaměstnavatel uzavře s původcem písemnou dohodu o výši a podmínkách výplaty odměny v souladu s ekonomickou hodnotou průmyslového vzoru a dalšími přínosy, které zaměstnavatel z průmyslového vzoru získal. Spory týkající se podmínek pro vyplácení odměny a její výše se řeší soudně. Původce průmyslového vzoru předloží zaměstnavateli písemné oznámení o jím vytvořeném průmyslovém vzoru s materiály, které dostatečně jasně a úplně odhalují podstatu průmyslového vzoru. Pokud zaměstnavatel nepodá přihlášku vzoru k UANIPIO do čtyř

měsíců ode dne doručení tohoto oznámení, přechází právo na registraci průmyslového vzoru na původce.

Přihláška může obsahovat až sto průmyslových vzorů jedné třídy Locarnského třídění a musí obsahovat popis průmyslového vzoru vedle vyobrazení, případně výkres, diagram či mapu. Platí zde šestiměsíční výstavní priorita a dvanáctiměsíční „grace period“ před podáním přihlášky v případě zpřístupnění průmyslového vzoru původcem či osobou, které byl vzor zpřístupněn původcem přímo, či nepřímo. Výše poplatků za přihlášku průmyslového vzoru je ovlivněna počtem průmyslových vzorů v přihlášce, papírovou či elektronickou formou přihlášky a osobou přihlašovatele. Za podání papírové přihlášky obsahující jeden vzor se hradí 1 600 UAH (podání elektronické přihlášky původcem však stojí jen 256 UAH), za každý další vzor se platí 500 UAH, za zveřejnění každého vyobrazení 300 UAH. V případě průmyslových vzorů úřad provádí pouze formální průzkum, tj. neposuzuje, zda je vzor nový a má individuální charakter. Řízení o přihlášce nemá stanovenou lhůtu pro vydání rozhodnutí, v průměru trvá čtyři měsíce.

Doba ochrany registrovaného průmyslového vzoru je pět let ode dne podání přihlášky a smí být prodloužena o jedno či více pětiletých období, přičemž nesmí přesáhnout 25 let od data podání přihlášky. Nicméně obnovovací poplatky jsou splatné ročně, a to ke konci každého předešlého roku, v rozmezí od 300 UAH za první rok do 4 800 UAH za pětadvacátý rok. Pokud majitel průmyslového vzoru zašle UANIPIO k úřednímu zveřejnění své prohlášení o nabídce licence k uvedenému průmyslovému vzoru, bude hradit jen poloviční výši poplatků za jeho obnovu. Doba ochrany neregistrovaného průmyslového vzoru je tři roky od jeho zveřejnění na území Ukrajiny.

Na Ukrajině má majitel (na rozdíl od ČR) povinnost svůj zaregistrovaný průmyslový vzor využívat. Pokud ho na území Ukrajiny nevyužívá či nevyužívá ho dostatečně více než tři roky ode dne jeho registrace či ode dne ukončení využívání průmyslového vzoru, může jakákoli osoba, která chce a projeví připravenost ho využívat a majitel průmyslového vzoru jí odmítl poskytnout ke vzoru licenci, požádat soud o udělení povolení tento průmyslový vzor využívat.

24 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0378-01#Text>.

Registrace zeměpisných označení (ZO) se řídí zejména *Zákonem Ukrajiny o zeměpisných označeních* (Úřední věstník Nejvyšší rady Ukrajiny (VVR), 1999, No. 32, Art. 267, ve znění pozdějších předpisů),²⁵ *Zákonem Ukrajiny o charakteristických rysech právní ochrany zeměpisných označení zemědělských produktů a potravin, ochraně práv a uplatňování systémů jakosti, včetně tradičních zaručených vlastností zemědělských produktů a potravin* (Úřední věstník Nejvyšší rady Ukrajiny (VVR), 2023, No. 25, p. 91, ve znění pozdějších předpisů),²⁶ *Zákonem Ukrajiny o zeměpisných označeních alkoholických nápojů* (Úřední věstník Nejvyšší rady Ukrajiny (VVR), 2023, No. 52, p. 158, ve znění pozdějších předpisů),²⁷ a dalšími souvisejícími předpisy,²⁸ které upravují řízení o osvědčení k výrobku s tzv. zaručenou tradiční specialitou (ZTS). V roce 2024 přijalo Ministerstvo hospodářství změnu vyhlášky²⁹ o *Pravidlech pro vypracování, podání a provedení průzkumu přihlášek registrace zeměpisných označení* č. 536-21 z roku 2021, která stanovují oprávněné přihlašovatele, podlohy přihlášky a specifikaci produktu. Pravidla jsou přizpůsobena nařízením EU, což znamená, že ukrajinská ZO mohou být nyní chráněna v EU. Na Ukrajině lze získat ZO pro zemědělské produkty, potraviny a alkoholické nápoje. Na Ukrajině jsou chráněna národní ZO, ZO EU na základě asociační dohody s EU a ZO Gruzie na základě bilaterální dohody. Celkem tak její rejstřík³⁰ obsahuje 3 134 ZO, z nichž je 43 registrováno na základě národního řízení, z toho 30 ZO je výhradně ukrajinských.

UANIPIO nepřijímá přihlášky e-mailem nebo faxem, přijímá jen přihlášky v papírové formě nebo elektronickou cestou prostřednictvím elektronického systému podávání SPEZ-1 a SPEZ-2, resp. systému elektronické komunikace s průzkumovými útvary CEE WEU (systém SEV ZES), k jejichž

používání je třeba zřízení osobního účtu.³¹ K podání přihlášky mezinárodního zápisu ochranné známky lze na Ukrajině využít i systém Madrid eFiling.³² Přihlašovací poplatek za podání elektronické přihlášky patentu, užitého vzoru, průmyslového vzoru či zeměpisného označení se snižuje o 20 %, v případě ochranné známky se snižuje o 25 %. UANIPIO od ledna 2025 vydává osvědčení a patenty jen v elektronické podobě.

Ukrajinský úřad nezpracovává přihlášky podané stranami ve spojení se „státem agresorem“ (Rusko) nebo podléhajícími mezinárodním sankcím. Přijatá právní opatření rovněž umožňují zpětvzetí přihlášek či zneplatnění registrací práv, pokud by bylo zjištěno, že jejich majitel je spojen se „státem agresorem“, což by bylo pokládáno za rozpor s veřejným pořádkem, kdy tato práva smějí být konfiskována z důvodu veřejného zájmu.³³ V dubnu 2025 byl zrušen zákon č. 2174, který v důsledku válečného stavu pozastavoval od dubna 2022 veškeré lhůty v oblasti práv duševního vlastnictví. Majitelé práv tak získali poměrně krátkou přechodnou lhůtu 75 dní na zaplacení ročních poplatků a dokončení pozastavených úkonů. V květnu 2025 byl přijat zákon zavádějící Bolarovu výjimku,³⁴ která umožňuje zahájit registraci generika ještě před uplynutím patentu na příslušné léčivo.

Závěr

Ačkoli v roce 2022, v němž na konci února došlo k zahájení válečného konfliktu s Ruskou federací, došlo k poklesu přihlašovací aktivity na polovinu u ochranných známek i užitných a průmyslových vzorů, od roku 2023 se intenzita obnovuje. Dvě třetiny přihlášek vynálezů a desetina přihlášek ochranných známek a průmyslových vzorů jsou podány ze zahraničí. ✓

25 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>.

26 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2572-20#Text>.

27 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2800-20#Text>.

28 <https://nipo.gov.ua/reiestr-heohrafichnykh-zaznachen/>.

29 <https://ips.ligazakon.net/document/view/re42455?an=1>.

30 <https://nipo.gov.ua/reiestr-heohrafichnykh-zaznachen/>.

31 <https://nipo.gov.ua/podaty-zaiavku-na-opiv/>.

32 <https://ukrpatent.org/en/articles/madrid-efiling>.

33 <https://www.worldtrademarkreview.com/review/the-trademark-prosecution-review/2026/article/ukraine-navigating-the-examination-and-registration-framework-the-uanipto>.

34 <https://www.legal500.com/guides/legal-landscapes/ukraine-intellectual-property/>.

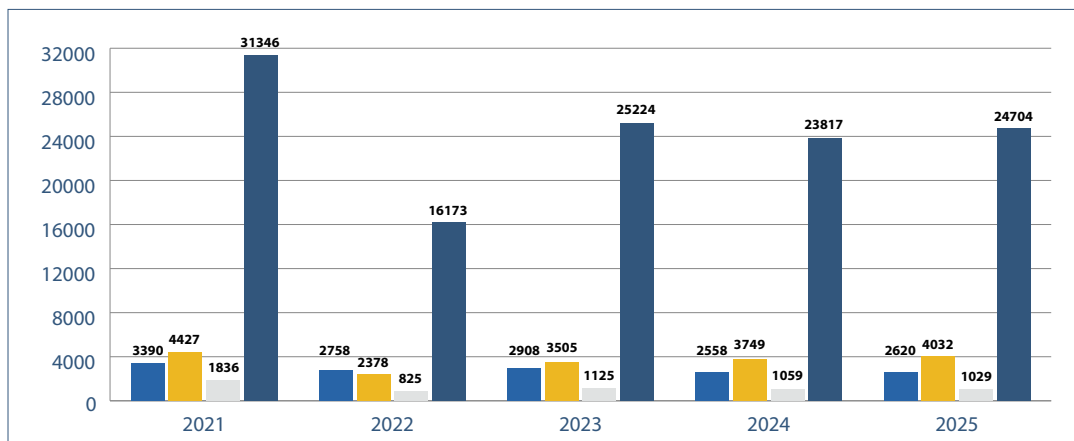
35 Přihlášky vynálezů a užitných vzorů jsou včetně PCT přihlášek, u průmyslových vzorů a ochranných známek jde o jejich počty v národním řízení.

36 <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2026/04/IP-in-Figures-2025-ua-web.pdf>.

37 <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2026/04/IPOffice-activity-indicators-2025.pdf>.

38 Tamtéž.

Přihlášky vynálezů, užitných vzorů, průmyslových vzorů a ochranných známek 2021–2025³⁵

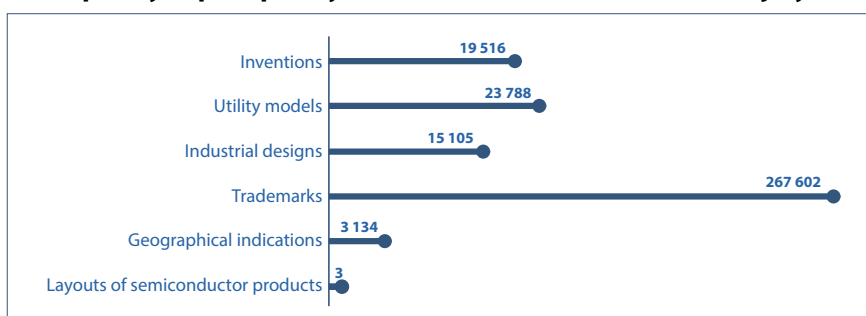
Zdroj: Intellectual property performance indicators for 2025³⁶

Nejčastější země původu zahraničních přihlašovatelů vynálezů 2021–2025

	2021	2022	2023	2024	2025	2025 to 2024
Total	2 090	1 963	1 899	1 588	1 545	97,3 %
USA	573	586	494	448	449	100,2 %
Switzerland	212	209	222	139	169	121,6 %
Germany	216	222	209	145	125	86,2 %
Luxembourg	55	55	76	73	105	143,8 %
Republic of Korea	48	31	93	49	78	159,2 %
United Kingdom	172	200	191	154	54	35,1 %
Japan	64	62	71	52	53	101,9 %
China	131	79	49	62	50	80,6 %
France	67	59	65	64	47	73,4 %
Netherlands (Kingdom of the)	44	40	52	38	40	105,3 %
Sweden	34	32	47	35	39	111,4 %
Finland	12	8	10	5	34	680,0 %
Belgium	53	51	31	47	32	68,1 %
Denmark	32	44	20	27	32	118,5 %
Other	377	285	269	250	238	95,2 %

Zdroj: INFORMATION DASHBOARD Simplifying Complexity IP Office's Activity indicators 2025³⁷

Počet platných práv průmyslového vlastnictví na území Ukrajiny k 31. prosinci 2025

Zdroj: INFORMATION DASHBOARD Simplifying Complexity IP Office's Activity indicators 2025³⁸

Evropské právo

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ 2065/21

Stížnost byla podána majitelem patentu a jedním z oponentů proti rozhodnutí odporové divize o zachování patentu v pozměněném znění.

Senát uvedl, že může nastat problém v systému pro dodávání aerosolu, jako je elektronická cigareta, pokud část knotu sousedící s topným prvkem vyschne, například při nestabilní dodávce zdrojové kapaliny u téměř vyprázdněného zásobníku. To může vést k přehřátí topného prvku a představovat možné riziko pro uživatele a pro další součásti systému. Přehřátí může být také důsledkem příliš velkého množství elektrické energie dodávané do topného prvku.

Existuje potřeba identifikovat, kdy dochází k rychlému přehřátí topného prvku, a tím umožnit provedení nápravného opatření, jako je snížení dodávky energie do topného prvku nebo jeho vypnutí. Nárokovaný vynález to řeší pomocí elektronického systému dodávání aerosolu a způsobu jeho provozování.

Odpor topného prvku se mění s teplotou. Je tedy možné použít měření odporu nebo související elektrické veličiny pro určení jeho teploty a detekci přehřátí. Protože se tato měření vztahují k průměrné teplotě topného prvku, jsou poměrně necitlivá na identifikaci výskytu lokalizovaného přehřátí ovlivňujícího pouze malou část topného prvku. Větší citlivosti na lokalizované přehřátí lze dosáhnout použitím časové derivace odporu nebo související elektrické veličiny. Podle nezávislých nároků je stanovena indikace derivace elektrické veličiny topného článku s ohledem na čas, na jejímž základě se pak určí, zda nastal poruchový stav, nebo ne.

Stížnostní senát uvedl, že nárok 1 hlavní žádosti není nový vzhledem k dokumentu D3 ze stejné oblasti techniky, který popisuje stanovení, zda kapalina v zásobníku klesla na práh indikující prázdný nebo téměř prázdný zásobník pro kapalinu. Toto určení se opírá o sledování rychlosti nárůstu teploty topného prvku krátce po začátku potáhnutí, přičemž jeho teplota je odvozena z měření jeho elektrického odporu. Jakmile se zjistí, že zásobník pro kapalinu je prázdný nebo téměř prázdný, lze provést jednu nebo více akcí, jako je deaktivace topného článku a informování uživatele.

Prázdný nebo téměř prázdný zásobník pro kapalinu je podle názoru senátu poruchový stav, který brání tomu, aby byl systém dále používán podle očekávání. Určení, zda je nebo není zásobník pro kapalinu prázdný nebo téměř prázdný, tedy předjímá funkci „zjistit, zda nastal nebo nenastal poruchový stav elektrického systému dodávání aerosolu“, jak je požadováno v nároku 1. Předmět nároku 1 tedy není nový vzhledem k dokumentu D3.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 982/20

Nárokovaný vynález se týká optického zabezpečovacího prvku, který zahrnuje dvě pole prvků uspořádaných tak, aby tvořily linie se zvýšenými povrchovými profily a vyšší optickou hustotou, než má substrát mezi liniemi. Pole dvou prvků jsou vyrovnána ve dvou různých, v podstatě kolmých směrech tak, že je zajištěn latentní efekt. To znamená, že v závislosti na úhlu pohledu se zdá, že optická hustota prvního pole je vyšší než optická hustota druhého pole a při jiných úhlech pohledu se zdá, že optická hustota druhého pole je vyšší než optická hustota prvního pole. Pole jsou vytištěna na vizuálně v podstatě

průhledném substrátu, takže latentní efekt je viditelný z obou stran optického zabezpečovacího prvku.

V řízení o stížnosti podané jedním z oponentů proti rozhodnutí odporové divize o zamítnutí odporů vyvstala otázka novosti vzhledem k dokumentu E18. Podle odporové divize tento dokument nezveřejnil určité znaky vynálezu, protože polyethylen a polyvinylchlorid (PVC) nemusely být nutně průhledné.

Senát poznamenává, že podle judikatury může být údajné zveřejnění považováno za „implicitní“, pokud je odborníkovi v oboru okamžitě zřejmé, že nic jiného než údajný implicitní znak netvoří součást zveřejněného předmětu, viz rozhodnutí T 651/91 a T 1204/00.

V tomto případě uvedený dokument vůbec nezmiňuje (ne) průhlednost substrátu. To znamená, že nechává míru průhlednosti substrátu zcela otevřenou. Tento dokument proto nevyklučuje, že substráty polyethylen a PVC mohou být průhledné. Je však také třeba poznamenat, že průhledné substráty nejsou v tomto dokumentu výslovně popsány.

Oproti tomu jsou v tomto dokumentu výslovně popsány substráty, které nejsou průhledné (jako je papír nebo obecně substráty potažené barevným pozadím). V tomto ohledu senát poznamenává, že tento dokument uvádí doplňkový efekt, že povrchová úprava činí substrát hladkým. Hlavním účelem povrchové úpravy je však poskytnout barvu pozadí, aby se zvýšil efekt posunu barev latentního obrazu.

Uvedený dokument tedy obecným způsobem uvádí, že téměř jakýkoli materiál schopný potisku může být použit jako substrát pro popsaný zabezpečovací prvek. To obecně znamená, že substráty mohou být průhledné, průsvitné nebo neprůhledné. Dokument E18 by proto mohl být považován za implicitně zveřejňující obecný znak, že substrát musí mít určitý stupeň průhlednosti v rozsahu od čiré po neprůhlednou. Nicméně odborníkovi v oboru není ihned zřejmé, že nic jiného než vizuálně v podstatě průhledný substrát netvoří součást předmětu zveřejněného v dokumentu E18. S ohledem na judikaturu proto tento dokument implicitně nezveřejňuje vizuálně v podstatě průhledný substrát.

Předmět uděleného nároku 1 proto senát shledal jako nový oproti dokumentu E18.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1361/22

Stížnost podal oponent proti rozhodnutí odporové divize o zachování napadeného evropského patentu v pozměněném znění.

Majitel patentu požadoval zamítnutí stížnosti nebo zachování napadeného patentu ve znění první až sedmé pomocné žádosti podané spolu s vyjádřením ke stížnostním důvodům. V reakci na předběžné stanovisko senátu vydané podle čl. 15(1) RPBA podal majitel patentu novou druhou a třetí pomocnou žádost pro nahrazení předchozí první a druhé pomocné žádosti a stáhl čtvrtou a pátou pomocnou žádost.

Co se týče první pomocné žádosti, tato byla podána během ústního jednání před senátem. Její přijetí se proto řídí čl. 13(2) RPBA. Nárok 1 se liší od nároku 1 hlavní žádosti pouze tím, že formulace „alespoň jeden“ byla nahrazena výrazem „jeden“. Majitel tvrdil, že cílem této pozdě podané úpravy bylo překonat námitku vynálezecké činnosti proti hlavní žádosti.

Senát však neshledal žádné „mimořádné okolnosti“ ve smyslu čl. 13(2) RPBA, které by mohly odůvodnit pozdní podání první pomocné žádosti. Námitku vynálezecké činnosti vnesl oponent již ve svém vyjádření ke stížnostním důvodům. Majitele tedy nemělo překvapit hodnocení senátu při ústním jednání, že nárok 1 hlavní žádosti nebyl výsledkem vynálezecké činnosti. Kromě toho měl senát *prima facie* pochybnosti, zda by tato změna byla schopna překonat námitku vynálezecké činnosti. Senát se proto rozhodl nepřipustit první pomocnou žádost do stížnostního řízení (čl. 13(2) RPBA).

Co se týče druhé a třetí pomocné žádosti, tyto žádosti byly podány po vydání sdělení senátu podle čl. 15(1) RPBA. Jejich přijetí se tedy opět řídí čl. 13(2) RPBA.

Majitel tvrdil, že tyto žádosti byly podány za účelem překonání námitky vynálezecké činnosti proti hlavní žádosti. Tato námitka však byla uplatněna již ve stížnostních důvodech, takže majitel mohl a měl tyto žádosti podat před oznámením sdělení senátu. Senát se tedy domnívá, že neexistují žádné výjimečné okolnosti ve smyslu čl. 13(2) RPBA, které by mohly odůvodnit pozdní podání

druhé a třetí pomocné žádosti. Z těchto důvodů se senát rozhodl nepřipustit druhou a třetí pomocnou žádost do stížnostního řízení (čl. 13(2) RPBA).

Co se týče šesté a sedmé pomocné žádosti, tyto žádosti byly podány s vyjádřením ke stížnostním důvodům. Jejich přijetí se proto řídí čl. 12 RPBA.

Podle majitele byly tyto žádosti podány, aby byla překonána námitka nedostatku vynálezecké činnosti proti hlavní žádosti. Senát však shledal, že provedené úpravy nemohou tuto námitku překonat. Senát se proto rozhodl tyto žádosti do stížnostního řízení nepřijmout.

Patent byl proto zrušen.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 342/22

Majitel patentu i oponent podali stížnost proti rozhodnutí odporové divize o zachování napadeného evropského patentu v pozměněném znění. Majitel patentu vzal v průběhu ústního jednání svou stížnost zpět.

Ve stížnostním řízení senát řešil otázku, zda nároky 1 a 2 hlavní žádosti jdou nebo nejdou nad rámec původního podání. Oponent napadl zjištění odporové divize, že ani dvoudílná formulace nároku 1, ani kombinace závislých nároků tak, jak byly uděleny, nezavedly předmět, který by přesahoval obsah původní přihlášky.

Podle oponenta dvoudílná formulace nároku 1 vedla k předmětu jdoucímu nad rámec původního podání. Kromě toho zavedení znaků z udělených nároků 3, 4 a 5 vedlo k rozšíření předmětu nad rámec obsahu podané přihlášky, protože kombinace znaků udělených nároků 3, 4 a 5 nebyly zveřejněny spolu se znaky z uděleného nároku 2.

Senát se v obou bodech ztotožnil se závěry odporové divize. Předně zavedení dvoudílné formulace nezměnilo obsah nároku. Změna nároku 1 proto není v rozporu s čl. 123(2) EPC.

Je pravda, že původně podané nároky 2 a 3 byly oba formulovány jako závislé pouze na nároku 1, ale je ustálenou judikaturou, že doslovná podpora úpravy není nutná. Je třeba posuzovat pouze to, zda úprava nejde nad

rámec toho, co je přímo a jednoznačně odvoditelné pro odborníka v oboru s přihlédnutím k přihlášce jako celku.

Struktura nároků by neměla být neúměrně použita na úkor zveřejnění jako celku (viz zejména T 2619/11). Kromě toho i původní popis uváděl, že znaky nároků 2 a 3 lze kombinovat. Proto nárok 2 také splňuje požadavky čl. 123(2) EPC.

Stížnost oponenta byla zamítnuta.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1053/21

Stížnost podal jeden z oponentů proti rozhodnutí odporové divize o zamítnutí odporů proti napadenému evropskému patentu.

Nárok 1 uděleného patentu se týkal kompozice pro použití při léčbě hyperkalemie, která je kompozicí měniče kationtů, obsahující křemičitan zirkoničitý určitého obecného vzorce, přičemž tato kompozice vykazuje střední velikost částic větší než 3 mikrony a méně než 7 % částic v kompozici má průměr menší než 3 mikrony, a kompozice vykazuje obsah sodíku nižší než 12 % hmotnostních.

V hlavní žádosti byla provedena ta úprava, že křemičitan zirkoničitý vykazuje střední velikost částic větší než 3 mikrony a méně než 7 % částic v kompozici má průměr menší než 3 mikrony, a křemičitan zirkoničitý vykazuje obsah sodíku nižší než 12 % hmotnostních.

Oponent tvrdil, že změna v nároku 1 výše uvedené hlavní žádosti zavedla předmět, který nebyl uveden v původně podané přihlášce. Střední velikost částic, obsah sodíku a vlastnost, že méně než 7 % částic v kompozici má průměr menší než 3 mikrony, byly totiž popsány v přihlášce pouze s ohledem na kompozici jako takovou, a ne s ohledem na křemičitan zirkoničitý.

Senát s tímto závěrem oponenta nesouhlasil, neboť z podané přihlášky je zřejmé, že střední velikost částic, obsah sodíku a vlastnost, že méně než 7 % částic v kompozici má průměr menší než 3 mikrony, se týkají křemičitanu zirkoničitého. V popisu je totiž uvedeno, že původci objevili nová molekulová síta z křemičitanu zirkoničitého k řešení problému spojeného se stávající léčbou hyperkalemie a nové způsoby léčby hyperkalemie s využitím těchto nových

kompozic. Pojem „tyto nové kompozice“ se tak týká molekulových sít z křemičitanu zirkoničitého a ničeho jiného. I příklady původně podané přihlášky se týkají přípravy práškového křemičitanu zirkoničitého s požadovaným obsahem sodíku, resp. prosévání křemičitanu zirkoničitého za účelem získání požadované distribuce velikosti částic za použití sít o různých velikostech.

S ohledem na výše uvedené senát došel k závěru, že změna provedená v nároku 1 hlavní žádosti je založena na původně podané přihlášce. Proto jsou splněny požadavky čl. 123(2) EPC.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1568/21

Stížnost přihlašovatele směřovala proti rozhodnutí průzkumové divize o zamítnutí evropské patentové přihlášky podle čl. 97(2) EPC. Průzkumová divize mimo jiné dospěla k závěru, že hlavní žádost, jakož i první a druhá pomocná žádost jsou v rozporu s čl. 123(2) EPC.

Podle nároku 1 těchto žádostí se magnetoreologická kapalina, obsahující magnetické částice, disperzní prostředí a aditivum, vyznačovala distribucí velikosti částic, resp. hodnotou D90/D10, kde D90 a D10 označují velikosti částic odpovídající 90 % a 10 % maximální hodnoty v kumulativní distribuci velikostí částic pevných složek.

V napadeném rozhodnutí průzkumová divize zjistila, že tabulka 1 přihlášky a příslušné výsledky zobrazené na obrázcích 3 až 6 odkazují na nezveřejněnou směs pevných složek v magnetoreologické kapalině, pro kterou kromě distribuce velikosti částic existoval také vliv tvaru pevných látek, obsahu magnetických částic a disperzního prostředí. Celkové zveřejnění přihlášky neospravedlňuje zobečňující izolaci distribuce velikosti částic (D90/D10) bez neoddělitelně spojených dalších znaků.

Senát se ztotožnil se závěrem průzkumové divize, že nárok 1 podle všech žádostí nezahrnuje neoddělitelně spojené další znaky týkající se tvaru pevných látek, obsahu magnetických částic a disperzního prostředí, a v důsledku toho byl extrakcí pouze hodnoty distribuce velikosti částic porušen čl. 123(2) EPC.

Stížnost byla proto zamítnuta.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 106/22

Stížnost podal přihlašovatel proti rozhodnutí průzkumové divize o zamítnutí evropské patentové přihlášky.

Přihláška se týkala léčebně rehabilitačního zařízení uzpůsobeného k montáži na konvenční invalidní vozík, pomocí kterého mohou být nohy pacienta sedícího na invalidním vozíku vystaveny nucenému pohybu vyvolanému pohybem invalidního vozíku, když je invalidní vozík tlačěn pečovatelem nebo ovládán rukama pacienta. Naopak aktivace rehabilitačního zařízení nohama pacienta způsobí pohyb invalidního vozíku dopředu. Tímto způsobem lze zachovat a/nebo trénovat alespoň některé funkce nohou pacienta používajícího invalidní vozík pro účely rehabilitace.

Za tímto účelem toto rehabilitační zařízení obsahuje rám, který lze odnímatelně namontovat na rám invalidního vozíku, a pedálový pohonný systém.

Senát byl přesvědčen, že předmět nároků konečné žádosti nepřesahuje obsah původní přihlášky.

I když se původně podaný nárok 1 týkal invalidního vozíku včetně rehabilitačního zařízení, původní přihláška poskytuje dostatečnou podporu pro samotné rehabilitační zařízení, uvažované izolovaně od invalidního vozíku, jak je nyní nárokováno v novém nároku 1, viz původní popis, podle kterého lze rehabilitační zařízení odnímatelně připevnit na invalidní vozík.

Senát byl také přesvědčen, že popis a výkresy konečné žádosti neobsahují žádný předmět jdoucí nad rámec původního podání. Zejména pasáž popisu citující dokumenty ze stavu techniky je omezena na stručné faktické uznání zařízení známých z těchto dokumentů. Byl vypuštěn popis jejich údajných nevýhod, které průzkumová divize považovala za předmět jdoucí nad rámec původního podání. I obrázky 1 až 4 konečné žádosti odpovídají původně podaným, pouze s přidáním vztahových značek použitých v popisu, které nezavádí žádný předmět nad rámec původního podání.

Senát proto dospěl k závěru, že konečná žádost je v souladu s čl. 123(2) EPC.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 55/22

Stížnost podal přihlašovatel proti rozhodnutí, kterým průzkumová divize zamítla evropskou patentovou přihlášku z důvodu nedostatku vynálezecké činnosti na základě kombinace dokumentů D1 a D6. Nárok 1 hlavní žádosti se týkal osvětlovacího zasklení pro vozidla. Senát dospěl k závěru, že předmět nároku 1 zahrnuje vynálezeckou činnost, když se vyjde z dokumentu D1 v kombinaci s dokumentem D6.

Dokument D1 již popisoval průhledné osvětlovací zasklení obsahující první průhlednou skleněnou tabuli s průchozím otvorem, ve kterém je umístěna světelná dioda (LED), a také průhlednou laminační mezivrstvu v adhezivním kontaktu s první tabulí a druhou průhlednou skleněnou tabulí potaženou elektricky vodivou vrstvou, na které spočívá LED. Problém, který je třeba vyřešit, se považuje za implementaci průhledného osvětlovacího zasklení pro vozidlo jako alternativu k tomuto zasklení.

Předmět nároku 1 se liší od provedení podle dokumentu D1 mj. v tom, že osvětlovací zasklení pro vozidlo obsahuje průchozí otvor, který prochází nejen první průhlednou tabulí, ale také laminační mezivrstvou a druhou průhlednou tabulí.

Tento znak není seznatelný ani z dokumentu D1, ani není popsán v dokumentu D6 a činí předmět nároku 1 inventivním. Na základě provedení v dokumentu D1 by odborník v oboru nevytvořil otvor v tabuli opatřené vodivou vrstvou, na které je umístěna LED. Ani dokument D6 nenabádá odborníka v oboru k vytvoření otvoru ve všech tabulích osvětlovacího zasklení.

Napadené rozhodnutí bylo proto zrušeno a věc byla vrácena průzkumové divizi k udělení patentu.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1959/22

Oponent podal stížnost proti rozhodnutí odporové divize o zamítnutí odporu podaného proti napadenému evropskému patentu.

Nezávislý nárok 1 uděleného patentu se týkal způsobu výroby kompozice na bázi vápníku a hořčíku ve formě briket,

zahrnující určité kroky. Nezávislé nároky 10 a 17 se týkaly příslušné kompozice ve formě surových, resp. pálených briket. Nárok 23 se pak týkal použití uvedených briket.

Podle oponenta nebyl předmět nároku 10 nový, pokud jde o dokument D1. Již ze samotného odůvodnění stížnosti oponenta však podle senátu plyne, že v obecném učení dokumentu D1 je třeba provést několik výběrů, aby se dospělo k provedení podle nároku 10 napadeného patentu. Pro zjištění učení dokumentu D1 přitom není rozhodující způsob, jakým je tento dokument reprezentován v napadeném patentu. Kromě toho tento dokument kromě briket zmiňuje také další možné formy výlisků.

Senát souhlasí s názorem oponenta, že v souladu s ustálenou judikaturou stížnostních senátů musí být to, co je zveřejněno v dřívějším dokumentu, posouzeno jako celek (viz např. rozhodnutí T 56/87, T 546/07 a T 312/94). To však neznamená, že by bylo dovoleno kombinovat odlišné prvky patřící k různým provedením popsáním v jediném dokumentu, pokud tato kombinace nebyla výslovně navržena.

Kromě toho předmět, který vyplývá ze stavu techniky pouze provedením vícenásobného výběru, není popsán přímo a jednoznačně. Je proto nutné vzít v úvahu počet potřebných výběrů. Takový přístup není umělým rozbořením učení dokumentu, v rozporu s tím, co uvádí oponent.

Obdobné námitky oponenta proti nároku 17, resp. 23 na základě dokumentu D10 neshledal senát jako přesvědčivé, a to ze stejných důvodů jako výše. Námitky oponenta ohledně nedostatku novosti tak senát neshledal jako důvodné.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 419/16

Čtyři z pěti oponentů podali stížnost proti rozhodnutí odporové divize o zachování napadeného evropského patentu v pozmeněném znění. Napadený patent byl udělen na základě evropské patentové přihlášky, která byla podána jako PCT přihláška. Právo přednosti bylo nárokováno z prozatímní US patentové přihlášky.

Senát již ve věci vydal rozhodnutí T 419/16 ze dne 3. února 2022. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí senátu ohledně práva přednosti, novosti a vynálezecké činnosti záviselo na odpovědi na otázky postoupené Velkému

stížnostnímu senátu ve věcech G 1/22 a G 2/22, rozhodl se senát přerušit řízení do doby, než bude vydáno rozhodnutí Velkého stížnostního senátu. Pokud jde o novost, senát poznamenal, že obsah dokumentu D1, zveřejněného po datu práva přednosti, ale před datem podání přihlášky k napadenému patentu, by v případě neexistence platného práva přednosti bylo na závadu novosti předmětu nároku 1.

V souvislosti s platností nárokovaného práva přednosti senát rozhodl, že předmět nároků 1 a 2 se týká stejného vynálezu, který je uveden v předchozí přihlášce ve smyslu čl. 87(1) EPC. Ohledně platnosti nárokovaného práva přednosti však oponenti vznesli otázku, zda před podáním PCT přihlášky došlo k platnému převodu práva přednosti z prozatímní US patentové přihlášky. Rozhodnutí senátu v této otázce záviselo na odpovědi na otázky podané Velkému stížnostnímu senátu ve věcech G 1/22 a G 2/22.

V konsolidovaném rozhodnutí G 1/22 a G 2/22 Velký stížnostní senát rozhodl, že nárok na uplatnění práva přednosti (a jakékoli související postoupení práva přednosti) by měl být posuzován podle autonomního práva EPC. Dále rozhodl, že podle autonomního práva EPC existuje vyvratitelná domněnka, že přihlašovatel, který nárokuje právo přednosti v souladu s čl. 88(1) EPC a odpovídajícími prováděcími předpisy, je oprávněn toto právo přednosti nárokovat.

Tato domněnka platí ve skutkové situaci daného případu, kdy evropská přihláška pochází z PCT přihlášky a kdy prioritní přihlašovatel není totožný s následným přihlašovatelem. Kromě toho v situaci, jako je tomu v projednávané věci, kdy PCT přihlášku podaly společně strany A a B, přičemž i) označily stranu A za původce a přihlašovatele pouze pro USA a stranu B pro všechny určené státy kromě USA a (ii) nárokovaly právo přednosti z prozatímní US patentové přihlášky označující stranu A jako přihlašovatele, pak společné podání předpokládá dohodu mezi stranami A a B, která straně B umožňuje spoléhat se na právo přednosti, pokud neexistují podstatné skutečnosti svědčící o opak.

Platnost převodu práva přednosti byla oponenty zpochybněna s tím, že převod nebyl majitelem formálně prokázán. Tato námitka nemůže podle senátu uspět, protože neexistuje žádný požadavek podle EPC, aby byl převod práva přednosti prokázán formální cestou. Kromě toho neexistují žádné podstatné skutečnosti předložené oponenty,

kteří by mohly vést k závěru, že společné podání PCT přihlášky neznamenovalo dohodu mezi přihlašovatelem A a B.

Nárokované právo přednosti z US prozatímní přihlášky tak bylo platně uplatněno a dokument D1 není na závadu novosti napadeného patentu.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2214/21

Stížnost byla podána oponentem proti rozhodnutí odporové divize, že evropský patent v pozměněné podobě splňuje požadavky EPC.

Nárok 1 hlavní žádosti se týkal nukleosidu nebo nukleotidu, která obsahoval bázi připojenou k detekovatelné značce prostřednictvím štěpitelné spojky, přičemž tato štěpitelná spojka obsahovala skupinu určitého obecného vzorce, kde byly substituenty vybrané z určitých skupin a kde nukleosid nebo nukleotid obsahoval skupinu ribózy nebo deoxyribózy s azidomethylovou chránicí skupinou na atomu kyslíku v poloze 3'. Ve srovnání s původním nárokem 1 byly vypuštěny určité skupiny v definici substituentů a bylo doplněno, že nukleosid nebo nukleotid obsahoval skupinu ribózy nebo deoxyribózy s azidomethylovou chránicí skupinou na atomu kyslíku v poloze 3'.

Původní nárok 1 ani popis však neodhalovaly preferenci pro zachované skupiny v nároku 1 hlavní žádosti. Rovněž nebylo v původní přihlášce uvedeno, že by azidomethylová skupina byla preferována mezi chránicími skupinami obsahujícími azidové skupiny. Ani nebyla v původní přihlášce zveřejněna preference pro 3' polohu ribózy, jak je požadováno v nároku 1.

Senát tak souhlasil s oponentem, že je třeba provést tři výběry z učení původní přihlášky, aby se dospělo k předmětu nároku 1. Je ustálenou judikaturou, že takový vícenásobný výběr vede k předmětu jdoucímu nad rámec původního podání, pokud neexistuje ukazatel na kombinaci provedených výběrů, např. ve formě preferencí pro provedené výběry. Takové preference v tomto případě neexistují.

Vzhledem k výše uvedenému nesplňoval předmět nároku 1 požadavky čl. 76(1) EPC. ✓

RNDr. Jana Klimentová, Ph.D.

Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie a předběžné otázky **ve věcech duševního vlastnictví**

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie jsou zveřejněna v plném znění v online databázi EUR-Lex. Zde uváděné příspěvky jsou ve zkrácené verzi vybraných rozhodnutí či obsahují základní informace o nich. Elektronická verze těchto příspěvků obsahuje i hypertextové odkazy na právní předpisy, ostatní citovanou judikaturu a rejstříkové zápisy dotčených práv.

1. Rozhodnutí Tribunálu ve věci **OBELIX k rozsahu ochrany založeném na dobrém jménu**

**Rozsudek Tribunálu (osmého senátu)
ze dne 13. 5. 2026**

ve věci T-24/25¹

Les Éditions Albert René, Francie (dále též „navrhovatel“) proti Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (dále též „EUIPO“)

vedlejší účastník řízení WORKS 11 MICHAŁ LUBIŃSKI, Polsko

Právní rámec:

– Čl. 8 odst. 5 (námitky na základě ochranné známky s dobrým jménem) a čl. 60 odst. 1 písm. a) (neplatnost na základě ochranné známky s dobrým jménem) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. 6. 2017 o ochranné známce Evropské unie (dále též „nařízení 2017/1001“).

Skutečnosti předcházející sporu:

Společnost WORKS 11 MICHAŁ LUBIŃSKI, která je vedlejším účastníkem tohoto řízení, je vlastníkem **ochranné známky EU ve znění Obelix** zapsané pro výrobky související se střelnými zbraněmi, střelivem a výbušninami spadajícími do třídy 13 mezinárodní třídění výrobků a služeb.

¹ Pro toto rozhodnutí vydal Soudní dvůr dne 13. 5. 2026 [tiskovou zprávu č. 72/26](#), která je dostupná v angličtině na www.curia.europa.eu.

Navrhovatel, kterým je společnost Les Éditions Albert René, vydavatel komiksově série Astérix a Obélix, podal dne 10. 1. 2023 u EUIPO návrh na prohlášení této ochranné známky za neplatnou s odkazem na svou starší ochrannou známku Evropské unie **OBELIX** zapsanou pro výrobky a služby ve třídách 9, 16, 25, 28 a 41a dále s odkazem na újmu způsobenou dobrému jménu této známky.

Dne 13. 3. 2024 zamítlo zrušovací oddělení EUIPO návrh na prohlášení neplatnosti v plném rozsahu z důvodu, že předložené důkazy nepostačovaly k prokázání skutečného užívání starší ochranné známky pro výrobky a služby, pro které je ochranná známka zapsána.

Dne 25. 4. 2024 podal navrhovatel u EUIPO odvolání. **Odvolací senát odvolání navrhovatele zamítl** dne 11. 11. 2024. Zaprvé, i za předpokladu, že skutečné užívání starší ochranné známky bylo prokázáno, konstatoval odvolací senát, že neexistuje pravděpodobnost záměny ve smyslu **čl. 8 odst. 1 písm. b)** nařízení 2017/1001, jelikož dotčené výrobky a služby nejsou podobné. Zadruhé uvedl, že důkazy předložené navrhovatelem neumožňují učinit „jednoznačný závěr“ o tom, zda starší ochranná známka má či nemá dobré jméno. Zatřetí odvolací senát shledal, že mezi dotčenými ochrannými známkami neexistuje žádná souvislost. Dospěl proto k závěru, že podmínky nezbytné pro použití **čl. 8 odst. 5** nařízení 2017/1001 nejsou splněny.

Ve svém rozsudku Tribunál Evropské unie, poté co mu byla věc předložena společností Les Éditions Albert René, rozhodnutí odvolacího senátu EUIPO z níže uvedených důvodů zrušil.

Klíčové body rozhodnutí:

Tribunál připomíná, že existenci dobrého jména je nutné posuzovat s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem daného případu, tedy zejména k podílu ochranné známky na trhu, intenzitě, zeměpisnému rozsahu a době jejího užívání, jakož i k rozsahu investic na její propagaci (viz EUIPO v. Puma SE C-564/16 P – **bod 56**). (bod 50)

Vzhledem k tomu, že výše uvedený výčet má pouze ilustrativní charakter, nelze požadovat, aby prokázání dobrého jména ochranné známky zahrnovalo všechny tyto prvky (viz Aesculap v. EUIPO, AESKUCARE Food Intolerance, AESKUCARE and AESKUCARE Allergy, T-64/23 to T-66/23 – **body 25 a 26**). (bod 51)

Odvolací senát nezohlednil skutečnost, že z důkazů předložených v řízení před EUIPO, včetně vyobrazení reprodukováných v napadeném rozhodnutí, vyplývá, že žalobce předložil příklady různých výrobků, na nichž je symbol „®“, znamenající „registrovaná ochranná známka“, umístěn vpravo od označení „Obelix“ nebo „Obélix“. Obdobně v několika důkazech, kde je označení „Obelix“ nebo „Obélix“ použito spolu s označením „Asterix“ nebo „Astérix“, je symbol „®“ umístěn samostatně vedle každého z nich. (bod 54)

Pro relevantní veřejnost, která tyto výrobky kupuje, bude tedy přítomnost symbolu „®“ signalizovat, že označení „Obelix“ je registrovanou ochrannou známkou a že tudíž slouží jako označení obchodního původu dotčených výrobků. (bod 55)

V této souvislosti je třeba uvést, že **v systému ochranné známky EU neexistuje žádné pravidlo, které by žalobci ukládalo prokázat užívání své starší ochranné známky samostatně, nezávisle na jakékoli jiné známce**. Může nastat situace, kdy jsou dvě či více ochranných známek užívány současně, aniž by tím byla dotčena rozlišovací způsobilost zapsané známky (viz rozsudky, Castellblanch v. OHIM – Champagne Roederer (CRISTAL CASTELLBLANCH), T-29/04, **body 33 a 34**, a Völkl v. OHIM – Marker Völkl (VÖLKL), T504/09, **bod 100**). Možnost prokázat, že starší ochranná známka má dobrou pověst, navíc nelze vyloučit pouze z důvodu, že se objevuje společně s jiným označením (viz rozsudek Louis Vuitton Malletier v. EUIPO – Fulia Trading (LV BET ZAKŁADY BUKMACHERSKIE), T373/17, **bod 95**). Ačkoli se tedy většina důkazů týká užívání označení „Obelix“ ve spojení „Asterix & Obelix“ nebo „Astérix & Obélix“, nelze vyloučit, že tyto důkazy mohou prokázat, že označení „Obelix“ bylo užíváno jako ochranná známka a že starší známka mohla jako taková nabýt dobré pověsti. (bod 57)

Označení „Obelix“ může být vnímáno samostatně i tehdy, jeli používáno v kombinaci s označením „Asterix“, zejména pokud, jak vyplývá z některých důkazů, včetně těch reprodukováných v napadeném rozhodnutí, jsou označení „Asterix“ a „Obelix“ nebo „Astérix“ a „Obélix“ každé doprovázeno symbolem „®“, což dokládá, že se jedná o odlišné registrované ochranné známky, z nichž každá samostatně označuje obchodní původ dotčených výrobků a služeb. (bod 58)

Z dřívější judikatury (Totalizator Sportowy v EUIPO – Lottoland Holdings (Lottoland), T8-20/19, [bod 26](#)) vyplývá, že zásahy uvedené v [čl. 8 odst. 5](#) nařízení 2017/1001, pokud nastanou, jsou důsledkem určité míry podobnosti mezi dotčenými označeními, na jejímž základě si relevantní veřejnost tato dvě označení spojí, tedy mezi nimi vytvoří vztah („link“), aniž by je zaměnila. (bod 71)

V projednávané věci odvolací senát v části [napadeného rozhodnutí](#) věnované posouzení existence vztahu mezi dotčenými označeními vycházel z předpokladu, že reputace starší ochranné známky byla prokázána, a zohlednil několik faktorů, a to míru podobnosti dotčených výrobků a služeb, relevantní veřejnost a skutečnost, že dotčená označení byla totožná. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že dotčené výrobky a služby byly nepodobné a že se relevantní veřejnosti nepřekrývaly. Na základě těchto úvah odvolací senát dospěl k závěru, že je nepravděpodobné, že by napadená ochranná známka připomněla starší ochrannou známku, i kdyby její reputace byla prokázána, a to navzdory skutečnosti, že dotčená označení byla totožná. (bod 72)

Jevšaktřeba připomenout, že z judikatury (Intel Corporation, C-252/07, body [41 a 42](#) a Itron v EUIPO – Advanced Sanitary Technologies (ITRON), T-565/24, [bod 20](#)) vyplývá, že existence takového vztahu musí být posuzována komplexně, s přihlédnutím ke všem faktorům relevantním pro okolnosti daného případu. (bod 75)

Jak tedy EUIPO na jednání rovněž uznal, odvolací senát pochybil, když se při odůvodnění neexistence vztahu mezi dotčenými označeními omezil pouze na rozdíly mezi dotčenými výrobky a službami a na absenci překryvu relevantních veřejností. (bod 76)

V tomto kontextu je vhodné uvést, že pro účely posouzení existence vztahu mezi dotčenými označeními judikatura nevyžaduje zohlednění jak inherentní rozlišovací

způsobilosti starší ochranné známky, tak rozlišovací způsobilosti nabyté užíváním, nýbrž postačuje zohlednit jednu z těchto dvou (viz, Puma v. EUIPO – Doosan Machine Tools (PUMA), T-62/16, [bod 84](#)). (bod 78).

Odvolací senát měl posoudit míru rozlišovací způsobilosti starší ochranné známky, ať již inherentní, nebo nabytou užíváním. (bod 79)

Z toho vyplývá, že odvolací senát neposoudil existenci spojitosti mezi dotčenými ochrannými známkami na základě všech relevantních faktorů, a porušil tak [čl. 8 odst. 5](#) nařízení 2017/1001. (bod 80)

Komentář pro praxi:

Předkládaný rozsudek přináší upřesnění týkající se rozsahu ochrany založený na dobrém jménu. Rozhodnutí je relevantní zejména pro vlastníky ochranných známek s vysokou mírou rozlišovací způsobilosti odvozených od jmen známých fiktivních postav, jakož i pro ostatní vlastníky ochranných známek, kteří čelí přihlašování ochranných známek pro citlivé výrobky a služby, jako byly v tomto případě zbraně.

Pro praxi je přínosné potvrzení, že společné užívání ochranné známky s dalšími označeními, může tvrzení o dobrém jménu spíše posílit než oslabit, pokud si dotčená ochranná známka zachovává samostatnou rozlišovací způsobilost.

Rozhodnutí posiluje právní nástroje dostupné vlastníkům ochranných známek s dobrým jménem k prevenci rozmělnění rozlišovací způsobilosti jejich značky, či jejího neoprávněného přivlastnění a poškození reputace, a to i v odvětvích výrazně vzdálených od jejich hlavních činností. Nepodobnost výrobků sama o sobě totiž nepostačuje k učinění závěru, že si spotřebitelé nevytvářejí spojení mezi dotčenými ochrannými známkami. ✓

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

2. Předběžná otázka ve věci C-30/26 SHR Germany

[Předběžná otázka ve věci C-30/26 SHR Germany](#) byla Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU) předložena německým zemským soudem v Kolíně nad Rýnem (*Landgericht*

Köln) ve sporu mezi žalující společností *SHR Germany GmbH*, která mj. prodává kosmetické přístroje a nabízí školení k získání znalostí nezbytných pro jejich obsluhu (žalobkyně), proti žalované podnikající fyzické osobě, provozovatelce kosmetického salonu, která má na platformě Facebook pod vlastním jménem uživatelský profil (žalovaná).

Předmětem sporu v této věci je fotografie (portrétu osoby), k níž se žalobkyně dovolává výkonu majetkových práv autorských jakožto ke svému zaměstnaneckému dílu, konkrétně její šíření prostřednictvím internetové sítě (na webové stránce a platformě Facebook) po úpravě spočívající v připojení textového prvku (nápisu „GAME OVER“).

K šíření upravené fotografie mělo dojít **1)** nejprve v článku umístěném na webové stránce, a poté **2)** prostřednictvím sdílení hypertextového odkazu na článek s náhledem obrazového souboru ve veřejném příspěvku uživatelského účtu na platformě Facebook (obojí třetími osobami), a nakonec **3)** sdílením tohoto veřejně přístupného příspěvku (včetně náhledu a hypertextového odkazu) z profilu žalované v soukromé (uzavřené) skupině na Facebooku, a to aniž by k tomu od žalobkyně kdokoli z dotčených subjektů (provozovatel webu, uživatelského účtu či žalovaná) získal souhlas.

Žalovaná, proti níž žaloba na zdržení se rozmnožování a veřejného zpřístupňování dotčené fotografie směřuje, tedy sama fotografii na platformě Facebook poprvé nepřístupnila (pouze „předdílela“), a navíc se její aktivita vztahovala k menšímu okruhu osob (členům soukromé skupiny), než tomu bylo v případě původního (veřejně sdíleného) příspěvku. Tento příspěvek však žalovaná při předdílení doplnila o vlastní komentář „*Kdo kupuje levně, kupuje dvakrát*“ (v originálním německém znění: „*Wer billig kauft, kauft zweimal*“).

Jelikož žalovaná svůj účet na Facebooku kromě soukromých účelů využívá i k propagaci svého salonu, dle žalobkyně jej provozuje se záměrem dosahovat zisku, a proto by sama měla odpovídat za porušení výlučných práv na rozmnožování a zpřístupňování předmětné fotografie veřejnosti, přičemž i na tuto věc lze dle žalobkyně aplikovat závěry SDEU vyslovené v [rozsudku SDEU ve věci C-160/15 GS Media](#). Dle žalované se v případě (pouhého) předdílení příspěvku na stejné platformě o zpřístupnění veřejnosti nejedná, a navíc se v rámci předmětného sporu bránila, že se fotografie uvedená v žalobě a jí sdílená fotografie od sebe liší.

Dle předkládajícího soudu úspěch žaloby závisí na výkladu rozsahu výlučných práv na **rozmnožování a sdělování děl veřejnosti** dle čl. 2 a 3 odst. 1 [směrnice 2001/29/ES](#).

Co se týká posouzení, **zda došlo ke sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES**, soud usoudil, že pokud by vycházel z ustálené judikatury SDEU, týkající se kritérií pro posouzení sdělování veřejnosti složeného z prvků „**sdělování**“ a „**nové veřejnosti**“, včetně v kontextu **umístění hypertextových odkazů**,¹ zřejmě by měla žaloba šanci na úspěch. SDEU totiž již dříve shledal, že poskytne-li osoba **za účelem dosažení zisku** hypertextové odkazy na volně dostupná chráněná díla umístěná na jiné internetové stránce bez souhlasu nositele práv, je při posouzení, zda došlo ke sdělování veřejnosti, třeba **presumovat znalost takové osoby o protiprávní povaze zveřejnění** chráněných děl (viz výrok rozsudku ve věci C-160/15 *GS Media*). Lze totiž očekávat, že taková osoba provedla **nezbytná ověření**, aby se ujistila, že dílo nebylo zveřejněno protiprávně (viz bod 51 odůvodnění tamtéž).

Co se týká posouzení, **zda došlo k rozmnožování ve smyslu čl. 2 směrnice 2001/29/ES**, měl soud za to, že zobrazení upravené fotografie v příspěvku žalované i v původním předdíleném příspěvku bylo způsobeno funkcí platformy Facebook generující náhled na základě zobrazení metadat odkazované webové stránky, a tedy že takové **automatické zobrazení dané šířením hypertextového odkazu** na článek s fotografií prostřednictvím platformy Facebook **není samostatným úkonem rozmnožování**.

Předkládající soud však měl pochybnosti o tom, do jaké míry jsou shora popsané úvahy týkající se posouzení sdělování veřejnosti prostřednictvím hypertextových odkazů přenositelné v poměrech této věci, a zejména **specifické povahy komunikace uživatelů na platformách sociálních sítí**. Kromě toho přihlédl k širokému pojetí výlučného práva na rozmnožování (zahrnujícího „*přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování jakýmikoliv prostředky a v jakékoliv formě*“). Proto předkládající soud předložil SDEU k posouzení:

1 Již zmíněný rozsudek ve věci C-160/15 *GS Media* a dále [rozsudek SDEU ve věci C-162/10 Phonographic Performance \(Ireland\)](#), [rozsudek SDEU ve věci C-466/12 Svensson a další](#), [usnesení SDEU ve věci C-348/13 BestWater International](#), [rozsudek SDEU ve věci C-325/14 SBS Belgium](#), a [rozsudek SDEU ve věci C-117/15 Reha Training](#).

- zda se v případě **předání na sociálních sítích** jedná o „sdělování“ (první otázka),
- zda se jedná o „novou veřejnost“, pokud takto předávaný příspěvek je poté dostupný **menšímu okruhu (omezené skupině) uživatelů platformy** (druhá otázka),
- zda lze **vyvratitelnou domněnku** vystavěnou v rozsudku SDEU ve věci C-160/15 *GS Media* a týkající se **znalosti protiprávní povahy sdíleného obsahu**, je-li osoba při sdílení vedena záměrem dosahovat zisku, aplikovat i v případě **předání příspěvků na sociálních sítích** (třetí otázka),
- pokud je odpověď na třetí otázku kladná, jak lze při posuzování existence zjištěného záměru zohlednit **smíšenou povahu uživatelského účtu** na sociální síti a jaká **kritéria** pro použití vyvratitelné domněnky hovoří (čtvrtá otázka),
- pokud by závěr o sdělování veřejnosti nebylo možné vyslovit již zodpovězením výše uvedených otázek, zda by mohlo sdělování veřejnosti vyplývat z „**osvojení si sdíleného obsahu**“, např. prostřednictvím vlastního komentáře (pátá otázka),
- tj. (souhrnně), zda popsané **předání příspěvku na sociální síti představuje samostatné sdělování veřejnosti** ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES (šestá otázka), a nakonec,
- zda popsané **předání příspěvku představuje rozmnožování** ve smyslu čl. 2 směrnice 2001/29/ES (sedmá otázka).

3. Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-496/24 *Stichting de Thuiskopie*

Dne 16. dubna 2026 vynesl druhý senát Soudního dvora Evropské unie (SDEU) rozsudek ve věci C-496/24 *Stichting de Thuiskopie*, v řízení mezi nizozemskou organizací kolektivní správy, *Stichting de Thuiskopie*, pověřenou výběrem a rozdělováním odměn za soukromé rozmnožování hrazených výrobci či dovozci nenahraných nosičů záznamu, a organizací *Stichting Onderhandeligen Thuiskopievergoeding (SONT)*, která určuje výši těchto odměn, na jedné straně, proti výrobcům výpočetních zařízení typu počítačů

a chytrých telefonů, společností *HP Nederland B. V.* a *Dell B. V.*, a nadaci *Stichting Overlegorgaan Blanco Informatiedragers*, zastupující zájmy subjektů, kterých se výběr odměn za soukromé rozmnožování týká, na druhé straně.

Jak bylo uvedeno v [čísle 4/2024](#), v této věci šlo o spor o **rozsah výjimky pro soukromé rozmnožování** ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. b) [směrnice 2001/29/ES](#), konkrétně **zda by měli nositelé práv za pořizování rozmnoženin streamovaných děl pro užití v režimu offline (tzv. tethered download) z důvodu této výjimky získat spravedlivou odměnu.**²

Procesem *tethered download* se rozumí pořízení rozmnoženiny předmětu ochrany (např. autorského díla, nebo i uměleckého výkonu či zvukového záznamu) streamovaného ve streamovací službě, kdy se tato rozmnoženina z podnětu uživatele služby a na základě licence od nositele práv pomocí aplikace služby automatizovaně a šifrovaně ukládá do dedikované části úložiště zařízení uživatele, aby mohl uživatel streamovaný obsah využívat i bez připojení k internetu. Díky implementaci technických prostředků ochrany nelze tuto rozmnoženinu ze zařízení uživatele přenést na jiný datový nosič a rozmnoženina je ze zařízení uživatele automaticky smazána v případech dle podmínek služby, zejména pokud skončí jeho předplatné, nebo je odvolán souhlas nositele práv. Poskytnutí rozmnoženiny je tedy pouze dočasné a může být podmíněno trváním souhlasu nositele práv, jenž si ponechává nad svým předmětem ochrany kontrolu.

SDEU v reakci na [položené předběžné otázky](#) předně poznamenal, že působnost výjimky pro soukromé rozmnožování dle čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29/ES je omezena pouze na úkony rozmnožování ve smyslu čl. 2 této směrnice. To však dle SDEU zásadně nebude případ popsaného procesu *tethered download*, neboť možnost pořídit si lokální rozmnoženinu předmětu ochrany na svém zařízení mají k dispozici všichni předplatitelé dané služby (souběžně či postupně, a přitom ve značném počtu), a to v místě a v době, které si sami zvolí. Proto taková služba dle SDEU představuje

² Tento názor ve sporu zastávaly organizace *Stichting de Thuiskopie* a *SONT*, zatímco dle výrobců zařízení a jejich nadace v případě těchto rozmnoženin na platbu spravedlivé odměny nebyl nárok.

sdělování díla veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice, konkrétně zpřístupnění veřejnosti způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto předmětům ochrany přístup z místa a v době, který si zvolí, a **nemůže tak spadat do působnosti výjimky pro soukromé rozmnožování**.

SDEU dále uvedl, že k tomu, aby se mohlo jednat o soukromou rozmnoženinu, musí mít fyzická osoba k jejímu vytvoření (legální) přístup k dotčenému předmětu ochrany ve formě, která je zdrojem rozmnožení, a pořízenou rozmnoženinu mít k dispozici a mít nad ní kontrolu (srov. bod 39 odůvodnění [rozsudku SDEU ve věci C-265/16 VCAST](#)). V případě rozmnoženin pro užití v režimu offline však uživatelé **nedisponují zdrojem rozmnoženiny**, ani **nemohou volně disponovat s pořízenými rozmnoženinami** (kontrolu nad nimi si zachovává nositel práv prostřednictvím poskytovatele služby a použitých technických prostředků ochrany ve smyslu čl. 6 odst. 3 směrnice), a **přístup k předmětu ochrany je jim poskytován až po vytvoření rozmnoženiny** pro užití offline **poskytovatelem streamovací služby** (nezávisle na rozmnoženinách vznikajících při procesu streamingu).

SDEU nakonec upřesnil, že konkrétní ujednání o odměně sjednané v rámci licenčních podmínek mezi nositelem práv a poskytovatelem streamovací služby nemůže mít na aplikaci výjimky pro soukromé rozmnožování vliv, neboť **rozhodující je pouze to, zda si nositel práv zachoval kontrolu nad předmětem ochrany** (prostřednictvím technických prostředků ochrany), a tedy **možnost svým svolením poskytnout, či naopak zakázat přístup** k předmětu ochrany pro účely pořízení jeho rozmnoženiny (tehdy mu z pořízení rozmnoženiny **žádná újma vzniknout nemůže**), nebo zda mají **fyzické osoby možnost s (legálně) pořízenou rozmnoženinou disponovat a mít nad ní kontrolu** (tehdy **svolení nositele práv nevyvolává žádné právní účinky** a jakákoli případná licenční platba nositeli práv je neopodstatněná, neboť mu z úkonů soukromého rozmnožování může plynout toliko nárok na spravedlivou odměnu).

SDEU s ohledem na shora uvedené zodpověděl položené předběžné otázky takto:

1) Článek 5 odst. 2 písm. b) směrnice (...) 2001/29/ES (...)

musí být vykládán v tom smyslu, že

na zpřístupnění chráněného díla poskytovatelem streamovací služby na zařízení koncového uživatele prostřednictvím rozmnoženiny k užívání bez přístupu k síti na žádost tohoto uživatele, aniž s ním může uživatel po technické stránce nakládat mimo tuto službu, přičemž je zaručeno, že si nositel autorského práva k tomuto dílu ponechává kontrolu nad uvedeným dílem, která mu případně umožní zablokovat přístup k této rozmnoženině, se nevztahuje výjimka pro soukromé rozmnožování stanovená v tomto ustanovení.

2) Článek 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29

musí být vykládán v tom smyslu, že

použití výjimky, kterou toto ustanovení stanoví, není dotčeno skutečností, že za úkon rozmnoženiny dotčeného díla k užívání bez přístupu k síti nebo za užití této rozmnoženiny byla nositeli autorského práva k tomuto dílu zaplacená odměna na základě licence povolující tuto rozmnoženinu, pokud nositel autorského práva k dotčenému dílu nezavedl technologické prostředky, a tudíž tento nositel nemohl udělit svolení k takovému úkonu.

4. Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-590/23 Pelham (pojem „pastiš“)

Dne 14. dubna 2026 vynesl Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) ve velkém senátu rozsudek ve věci C-590/23 *Pelham*, v řízení mezi zakládajícím členem německé hudební skupiny Kraftwerk, Ralfem Hütterem, a právním nástupcem druhého zakládajícího člena této skupiny, Florianu Schneidera-Eslebenem³ (společně jako *Kraftwerk*), jimž společně náleží práva výrobce zvukového záznamu hudební skladby *Metall auf Metall* z roku 1977, na jedné straně, proti Mosesovi Pelhamovi a Martinu Haasovi, skladatelům hudební skladby *Nur mir*, zveřejněné na

3 Florian Schneider-Esleben zemřel dne 21. dubna 2020.

zvukovém záznamu, který v roce 1997 vyrobila společnost *Pelham GmbH*,⁴ a této společnosti, na druhé straně (společně jako *Pelham*).

Předmětem sporu, jehož se řízení týká, je nárok vznesený Kraftwerk na ochranu práv výrobce k jejich zvukovému záznamu skladby *Metall auf Metall*,⁵ do nichž mělo být ze strany *Pelham* zasaženo v souvislosti s pořízením asi dvouvteřinové elektronické rozmnoženiny (vzorku – tzv. *sample*) rytmické sekvence ze záznamu této skladby⁶ a se začleněním postupných opakování vzorku (vzorkování – tzv. *sampling*) do hudební skladby *Nur mir*.

I. Předěšlé řízení před Soudním dvorem EU a navazující řízení před vnitrostátními soudy

Tento spor již byl v minulosti předmětem rozhodování SDEU, když Spolkový soudní dvůr (*Bundesgerichtshof*) po sérii rozhodnutí německých soudů (zprvu nakloněných argumentaci *Kraftwerk*), zrušených rozhodnutím Spolkového ústavního soudu (*Bundesverfassungsgericht*), předložil k SDEU žádost o rozhodnutí **šesti předběžných otázek** týkajících se výkladu rozsahu výlučného práva výrobce zvukových záznamů na **rozmnožování zvukových záznamů** dle čl. 2 písm. c) **směrnice 2001/29/ES**, pojmu „**citace**“ dle čl. 5 odst. 3 písm. d) této směrnice a rozsahu výlučného práva výrobce zvukových záznamů na **rozšiřování rozmnoženin zvukových záznamů** dle čl. 9 odst. 1 písm. b) **směrnice 2006/115/ES**.

Na základě položených předběžných otázek SDEU v **rozsudku SDEU ve věci C-476/17 *Pelham a další*** mj. shledal, že výrobce zvukových záznamů z titulu svých výlučných práv dle čl. 2 písm. c) směrnice 2001/29/ES **může bránit tomu, aby třetí osoba z jeho záznamu vyňala byť jen velmi krátký zvukový vzorek za účelem začlenění tohoto vzorku do jiného zvukového záznamu, ledaže**

je do něj tento vzorek začleněn v pozměněné a při poslechu nerozpoznatelné podobě [srov. výrok 1) rozsudku ve věci C-476/17 a body 35 až 39 jeho odůvodnění], a že se **nemůže jednat o citaci** [ve smyslu čl. 5 odst. 3 písm. d) směrnice 2001/29/ES], **pokud dotčený předmět ochrany nelze v novém díle rozeznat**, neboť tak nemůže dojít k naplnění cíle citace, tj. k interakci (intelektuální konfrontaci) mezi citovaným předmětem ochrany a novým dílem [srov. výrok 4) a body 71 až 74 odůvodnění tamtéž]. Co se však týká výkladu rozsahu práva na rozšiřování rozmnoženin zvukových záznamů dle čl. 9 odst. 1 písm. b) směrnice 2006/115/ES, SDEU s odkazem na **Ženevskou úmluvu o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů** shledal, že takový jiný zvukový záznam **nepředstavuje rozmnoženinu záznamu**, z něhož byl vzorek vyňat, jelikož **nepřebírá celý tento zvukový záznam nebo jeho podstatnou část** [srov. výrok 2) a body 51 až 55 odůvodnění tamtéž].

Vrchní zemský soud v Hamburku (*Oberlandesgericht Hamburg*) v navazujícím rozsudku vyčlenil pro své rozhodování tři časová období: První období zahrnovalo časový úsek před uplynutím lhůty k provedení směrnice 2001/29/ES, k němuž došlo dne 22. prosince 2002, a v němž dle soudu s ohledem na tehdy platná ustanovení vnitrostátního práva k porušení autorských práv nebo práv souvisejících nemohlo dojít. Hranice mezi druhým a třetím obdobím byla určena datem 7. června 2021, kdy nabylo účinnosti ustanovení **§ 51a německého autorského zákona**, které v návaznosti na čl. 5 odst. 3 písm. k) směrnice 2001/29/ES v německém právním řádu zavedlo výjimku k užití pro účely pastiše.⁷ Jelikož se tento soud domníval, že předmětné převzetí rytmické sekvence ve skladbě *Nur mir* představuje užívání zvukového záznamu skladby *Metall auf Metall* pro účely pastiše, přisvědčil uplatněným nárokům *Kraftwerk* pouze v rozsahu druhého

4 Hlavním interpretem skladby na zvukovém záznamu byla německá rapperka Sabrina Setlur.

5 Kromě toho *Kraftwerk* ve sporu podpůrně uplatňují i práva výkonných umělců na ochranu jejich uměleckého výkonu, práva autora na ochranu jeho díla a dále nároky z titulu ochrany před nekalou soutěží.

6 Dle německých soudů tato rytmická frekvence sama splňuje požadavky na autorskopravní ochranu.

7 Tato výjimka je sice v uvedeném ustanovení upravena jako dobrovolná, ustanovení čl. 17 odst. 7 druhého pododstavce písm. b) a čl. 29 odst. 1 směrnice (EU) 2019/790 však členskými státy stanovily povinnost v termínu do 7. června 2021 zajistit, aby uživatelé služeb pro sdílení obsahu online mohli v každém členském státě využívat výjimku pro pastiš při nahrávání a zpřístupňování uživatelského obsahu. Některé členské státy EU k provedení tohoto pravidla dle směrnice (EU) 2019/790 přistoupily tak, že ve svých právních řádech zavedly všeobecnou výjimku pro pastiš, srov. zavedení (všeobecné) zákonné licence pro pastiš v českém právním řádu (podobně jako v Německu) s účinností od 5. ledna 2023 [§ 38g zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění zákona č. 429/2022 Sb.].

období od 22. prosince 2002 do 7. června 2021 a v ostatním rozsahu jejich návrhy zamítl.

II. Předběžné otázky a rozsudek Soudního dvora EU v této věci

Dle předkládajícího Spolkového soudního dvora, u něhož *Kraftwerk* uplatnili mimořádný opravný prostředek (*die Revision*) proti té části rozsudku Vrchního zemského soudu v Hamburku, kterou byly zamítnuty jejich návrhy v rozsahu třetího období po 7. červnu 2021, závisí úspěch opravného prostředku na výkladu čl. 5 odst. 3 písm. k) směrnice 2001/29/ES. Proto předkládající soud předložil SDEU žádost o rozhodnutí **dvou předběžných otázek** týkajících se **skutkové podstaty (pojmu) „pastiš“** a **vztahu pastíše k ostatním skutkovým podstatám** uvedeným v čl. 5 odst. 3 písm. k) směrnice 2001/29/ES (karikatura a parodie), a toho, zda je k aplikaci těchto výjimek a omezení z práva autorského a práv souvisejících nutné **prokazovat odpovídající úmysl** (karikovat, parodovat, účel pastíše), nebo **zda postačuje, pokud je takový úmysl patrný** osobě, jíž je předmět dotčený (karikaturou, parodií, pastišem) znám.

SDEU v této věci shledal, že **„pastiš“ je autonomním pojmem unijního práva**, jenž je na území EU třeba vykládat jednotně, nelze však přitom vycházet z obvyklého smyslu tohoto výrazu, neboť se s ním v obvyklém jazyce lze setkat jen zřídka, a navíc v různých významech (srov. body 34 až 38 odůvodnění rozsudku).

Z kontextu směrnice 2001/29/ES, do níž je výraz „pastiš“ zasazen, a z cílů sledovaných čl. 5 odst. 3 písm. k) směrnice, pak SDEU vyvodil, že:

- pojmu „pastiš“ a pojmům „karikatura“ a „parodie“ je společné to, že **evokují existující dílo, ale zároveň se od něj zřetelně liší** (srov. body 39 až 41 odůvodnění tamtéž), že
- pastiš **může (ale nemusí, v souladu s užitečným účinkem výjimky) představovat projev humoru nebo posměchu** (srov. body 42 až 44 odůvodnění tamtéž),
- **nemůže** (s ohledem na zásadu přiměřené rovnováhy mezi zájmy a právy osob dle čl. 2 a 3 směrnice a svobodou projevu a umělecké tvorby uživatelů předmětů ochrany) **zahrnovat skryté napodobeniny či plagiáty** předmětů ochrany, ale že se **musí jednat o formy**

otevřeného užívání předmětů ochrany (s cílem navázat s nimi formu **uměleckého nebo tvůrčího dialogu**, např. formou napodobování stylu, vzdání pocty či kritické konfrontace), a to konkrétně o formy užívání **charakteristických (chráněných) prvků** těchto **předmětů ochrany** (srov. body 45 až 53 odůvodnění tamtéž).

SDEU nakonec shledal, že úmysl vést umělecký nebo tvůrčí dialog mezi novým dílem a existujícím předmětem ochrany užitím jeho charakteristických prvků nemusí být výslovně konstatován, ale musí být **rozpoznatelný osobami, které znají existující předmět ochrany, z něhož jsou tyto prvky převzaty** (srov. body 59 až 61 odůvodnění tamtéž).

SDEU s ohledem na shora uvedené zodpověděl položené předběžné otázky takto:

1) Článek 5 odst. 3 písm. k) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES (...)

musí být vykládán v tom smyslu, že

výjimka pro „pastiš“ ve smyslu tohoto ustanovení nemá povahu zbytkové skutkové podstaty (Auffangtatbestand), ale vztahuje se na tvorbu, která evokuje jedno nebo více existujících děl, zároveň se ale od nich zřetelně liší a používá některé z jejich charakteristických prvků chráněných autorským právem, a to i prostřednictvím „vzorování“ (samplingu), s cílem navázat s těmito díly umělecký nebo tvůrčí dialog, který je jako takový rozpoznatelný a může mít různé formy, zejména formu otevřeného napodobování stylu uvedených děl, vzdání pocty těmto dílům nebo humoristické či kritické konfrontace s těmiž díly.

2) Článek 5 odst. 3 písm. k) směrnice 2001/29

musí být vykládán v tom smyslu, že

aby bylo užití činěno „pro účely“ pastíše ve smyslu tohoto ustanovení, stačí, aby byla povaha „pastíše“ rozpoznatelná osobou, která zná existující dílo, z něhož jsou prvky převzaty. ✓

Mgr. Lucie Solanská Velflová

Daren Tang jmenován na druhé funkční období generálním ředitelem WIPO

Členské státy Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) jmenovaly dne 21. dubna 2026 Darena Tanga (viz foto) do druhého šestiletého funkčního období na pozici generálního ředitele této organizace. Jeho jmenování Valným shromážděním, nejvyšším orgánem WIPO, následovalo po nominaci Koordinačního výboru WIPO v únoru téhož roku. Druhé funkční období Darena Tanga potrvá od 1. října 2026 do 30. září 2032. Daren Tang je pátým generálním ředitelem WIPO. Předcházel mu Francis Gurry z Austrálie (2008–2020), Kamil Idris ze Súdánu (1997–2008), Arpad Bogsch z USA (1973–1997) a Georg Bodenhausen z Nizozemska (1970–1973).

-hch-

Zdroj: WIPO (https://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2026/article_0007.html)

Světový den duševního vlastnictví Úřad slavil s mladými

Světový den duševního vlastnictví letos připadl na neděli, a proto jsme jej v Úřadu průmyslového vlastnictví oslavili až v nejbližší úřední den – v pondělí 27. dubna. A rozhodně to stálo za to!

Stejně jako v předchozích letech jsme otevřeli dveře hlavně mladé generaci – od nejmenších školáků až po středoškoláky. Během tří devadesátiminutových bloků jsme přivítali téměř 200 dětí a studentů z pěti různých škol. Celý den se nesl v duchu objevování, zvědavosti a dobré nálady. Účastníci se i za přispění kolegů z Ministerstva kultury dozvěděli, co vlastně duševní vlastnictví znamená, proč je

Zdroj: ÚPV

Zdroj: ÚPV

důležité ho chránit a kde se s ním setkávají v běžném životě – často i tam, kde by to možná nečekali.

Velký úspěch slavila druhá, akčnější část programu v podání Úžasného divadla fyziky (ÚDiF). Pomocí atraktivních pokusů nadchli publikum a ukázali, že věda může být poučná i zábavná. Každý experiment doplnili vysvětlením fyzikálních principů a jejich využití, často v souvislosti s patenty. A protože tématem letošního Světového dne duševního vlastnictví byl sport, i pokusy se soustředily na tuto oblast. Tak mladí diváci mohli zhlédnout např. zapalování olympijského ohně pomocí zrcadel – byly použity reflektory ze staré škodovky (tento princip byl uplatněn např. v patentu na

Zdroj: ÚPV

solární gril). Zaujaly i plavky s vrstvou nepropouštějící infračervené záření, kdy videokamery dokáží v určitých vlnových délkách „prokouknout“ přes některé běžné syntetické látky plavek a sportovního oblečení. Fanoušci fotbalu objevili při dalším pokusu princip fungování „vuvuzely“. A protože ve sportu platí zásada fair play, jeden z pokusů pamatoval i na rozhodčí. Ukázka zvuku mayské píšťalky jistě dokáže na hřišti zjednat respekt. Velký úspěch měl pokus se žebříkem, který předvedl, jak je pro atlety při hodu oštěpem důležité správné vyvážení a umístění těžiště, zapojilo se do něj dokonce

i publikum. Své představení performeři ÚDiF doprovázeli komentářem, ale zároveň otázkami naváděli diváky, aby princip předváděného jevu uhodli sami. Presentace, která představení doprovázela, ukázala příklady patentů, používající dané fyzikální principy, například patent na atletický oštěp nebo na zdokonalení píšťalky pro rozhodčí. Akce probíhala v přátelské atmosféře plné smíchu, dotazů i překvapení. Ukázalo se, že i duševní vlastnictví lze představit hravě a srozumitelně. ✓

-hch-

Zdroj: ÚPV

Česká firma First Green Industries je finalistou DesignEuropa Award 2026

Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) zveřejnil seznam finalistů soutěže **DesignEuropa Awards 2026**. Mezi finalisty je i zástupce České republiky – společnost **First Green Industries** se svým elektrickým nakladačem **CBL 900**. Tento plně elektrický smykem řízený nakladač bez kabiny je navržen pro náročné úkoly v prostředích, kde jsou klíčové bezpečnost obsluhy, efektivita a přesnost. Spojuje vysoký výkon s ekologickým provozem, a představuje tak univerzální řešení pro stavebnictví, zemědělství i komunální služby. Uplatnění nachází rovněž v nebezpečných, stísněných či jinak obtížně přístupných prostorech, kde jsou tradiční nakladače nevhodné.

DesignEuropa Awards patří mezi prestižní evropská ocenění udělovaná EUIPO za průmyslový design. Oceňují kreativitu a inovace, funkčnost a estetiku výrobků i jejich reálný přínos pro trh a společnost. Do soutěže se mohou být přihlášeny pouze výrobky chráněné průmyslovým vzorem Evropské unie.

Slavnostní předání cen DesignEuropa 2026 se uskuteční **22. září 2026 ve slovinské Lublani**. Všem finalistům srdečně gratulujeme a společnosti First Green Industries přejeme mnoho úspěchů, včetně případného vítězství ve své kategorii. ✓

-hch-

Zdroj: EUIPO (<https://www.euiipo.europa.eu/en/designs/designeuropa-awards/awards-2026/dea-industry-award-2026-first-green-industries>)

Jan Čmelík a tým společnosti Elmarco jsou finalisté European Inventor Award 2026

Jan Čmelík (na fotografii uprostřed) a tým společnosti Elmarco se dostali mezi finalisty European Inventor Award 2026, kterou pořádá Evropský patentový úřad. V kategorii SMEs uspěli s technologií Nanospider™, která umožňuje spolehlivou průmyslovou výrobu nanovláken pomocí

bezjehlového elektrospinningu. Technologie Nanospider™ pomáhá překonávat limity tradičních metod výroby nanovláken a umožňuje jejich stabilní produkci ve velkém měřítku.

Nanovlákná nacházejí uplatnění v celé řadě oblastí – od vysoce účinné filtrace vzduchu přes medicínu a kosmetiku až po elektroniku či speciální textilie.

Úspěch týmu Elmarco navazuje na tradici českého výzkumu v oblasti nanotechnologií, jejíž kořeny sahají do Liberce.

Nominace mezi finalisty European Inventor Award potvrzuje, že české know-how má významný mezinárodní přesah.

Vítězové soutěže budou vyhlášeni 2. července 2026 v Berlíně. Veřejnost se zároveň může zapojit do hlasování o cenu Popular Prize, které probíhá na stránkách inventoraward.org až do slavnostního ceremoniálu. ✓

Zdroj: EPO (<https://www.epo.org/en/news-events/european-inventor-award>)

-jp-

Výzva Evropské komise k předložení informací k aktuálním tématům autorského práva

Dne 13. 5. 2026 byla na webu Evropské komise zveřejněna Výzva k předložení informací (dále také jen „Výzva“ nebo „konzultace“), viz https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/18173-Targeted-initiative-for-a-better-copyright-environment-for-European-creativity-and-innovation_en.

Jak uvádí Evropská komise v průvodním dokumentu, Výzva byla vyhlášena jednak v souvislosti s hodnocením směrnice (EU) 2019/790 (v ČR implementované novelou autorského zákona č. 429/2022 Sb.), jednak v souvislosti s tím, že EK zvažuje cílené změny rámce autorských práv EU s cílem posílit odolnost a konkurenceschopnost evropských kulturních a kreativních odvětví a usnadnit výzkum a inovace.

Témata, ke kterým chce Evropská komise získat podklady a informace, jsou generativní AI ve vztahu k autorskému právu, problém „napodobenin“ výkonných umělců a jejich výkonů generovaných AI, problematika online pirátství, zejména online přenosů sportovních a jiných podobných akcí, problémy související s rozhodnutím Soudního dvora ve věci C-265/19 RAAP a problémy s fakultativní výjimkou z autorských práv pro vědecký výzkum (dle směrnice 2001/29/ES) a s publikováním výsledků vědeckého výzkumu.

Výzva je určena širokému spektru adresátů (nositelům práv, uživatelům, technologickým společnostem atd., včetně regulatorních a dohledových orgánů).

Lhůta pro zasílání vstupů byla stanovena do **25. 6. 2026**. ✓

-af-

Olympijské muzeum v Lausanne jako místo setkání a dialogu: sport, inovace a budoucnost v jednom

Inovace a kreativita patří mezi hlavní hybatele současnosti. Překračují hranice, propojují ekonomiky, napomáhají různým kulturám a komunitám zahájit dialog a utvářejí způsob, jakým se společnosti rozvíjejí a představují si svou budoucnost. Jednou z oblastí, v níž inovace vznikají a zároveň nacházejí široké spektrum uplatnění, je sport.

Sport dnes již není pouze fyzickou aktivitou a soutěžením, ale také významným ekonomickým a kreativním odvětvím. Inovace v oblasti sportovního vybavení – od pokročilých materiálů přes chytré technologie pro měření výkonu až po digitální platformy pro fanoušky – jsou často chráněny patenty, ochrannými známkami či průmyslovými vzory. Právě tyto nástroje duševního vlastnictví umožňují tvůrcům a inovátorům chránit jejich nápady a současně vytvářejí podmínky pro další rozvoj. Neméně důležitou roli hraje duševní vlastnictví v oblasti sportovního marketingu a mediálního průmyslu. Přenosová práva, branding velkých sportovních akcí či práva k využití podobizen sportovců představují klíčové zdroje financování celého odvětví. Bez jejich účinné ochrany by bylo obtížné zajistit udržitelnost mnoha sportovních projektů i samotných vrcholových soutěží.

Letošní téma Světového dne duševního vlastnictví připomnělo, že sport spojuje lidi je kreativitu. Na toto téma naváže i **nefor-**

Foto: Olympijské muzeum v Lausanne

napříč kulturami a inspiru-
**mální ministerský poli-
tický dialog každoročně
pořádaný WIPO.** V pon-
dělí 6. července 2026 se
v **Olympijském muzeu
v Lausanne** setkají mi-
nistři z celého světa, aby

společně diskutovali o vztahu inovací, kreativity a společenského rozvoje pod hlavní mottem **„Tvůrci mostů: inovace a kreativita formují budoucí společnosti“**. Setkání zahájí prezidentka Mezinárodního olympijského výboru Kirsty Coventryové a zaměří se na sport jakožto průsečík inovací a globální spolupráce. Diskutovat se bude o tom, jak mohou inovační ekosystémy a kreativní odvětví fungovat jako trvalé mosty – propojovat národy, posilovat komunity a podporovat udržitelný růst v čím dál více propojeném světě.

Ministerské setkání v Lausanne jistě nabídne prostor pro sdílení zkušeností i hledání společných přístupů k podpoře inovací a kreativity nejen ve sportu, ale i v dalších odvětvích. Výsledkem by mohlo být nejen hlubší porozumění společným výzvám, ale i konkrétní impulzy pro tvorbu politik, které podpoří propojování států, rozvoj kreativních odvětví a širší dostupnost přínosů inovací napříč společnostmi. ✓

Zdroj: ÚPV

-hch-

Shrnutí odborných článků

ČESKY

EUIPO ukazuje cestu: Jak dát šanci mediaci v Česku

Článek analyzuje využití mediace ve sporech o práva na označení (ochranné známky) a průmyslové vzory a srovnává přístup České republiky a Evropské unie. V ČR sice je mediace právně upravena, zůstává však v této oblasti minimálně využívána. Naopak na úrovni EU, zejména prostřednictvím EUIPO, je mediace systematicky začleněna do řešení sporů. Zřízení Mediačního centra EUIPO v roce 2023 umožňuje efektivní, dostupné a odborné řešení sporů. V závěru článku konstatuje, že evropský model představuje inspiraci pro další rozvoj v ČR a doporučuje zavést specializovanou mediaci.

Klíčová slova: mediace, alternativní řešení sporů, mediační centrum.

Věcná příslušnost soudu ve sporech vyplývajících z práva duševního vlastnictví ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu 23 Cdo 2385/2025 – smluvní pokuta utvrzující povinnost zdržet se zásahu do práv duševního vlastnictví

Článek se zabývá otázkou věcné příslušnosti soudů ve sporech z duševního vlastnictví se zaměřením na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 23 Cdo 2385/2025. Řeší, zda spor o zaplacení smluvní pokuty za porušení povinnosti neužívat ochranné známky spadá do příslušnosti Městského soudu v Praze jako specializovaného soudu. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že rozhodující není smluvní povaha nároku, ale jeho souvislost s právy z průmyslového vlastnictví. Článek zároveň upozorňuje na nejednotnou právní úpravu příslušnosti a zdůrazňuje význam správného posouzení povahy nároku pro určení věcné příslušného soudu.

Klíčová slova: věcná příslušnost soudu, duševní vlastnictví, průmyslové vlastnictví, Městský soud, smluvní pokuta.

Applikace výjimky pro vytěžování textu dat na trénování generativních modelů: formální podmínky a materiální dimenze

Článek se zabývá otázkou, zda trénování generativních modelů umělé inteligence může být zařazeno pod výjimku pro vytěžování textu a dat podle směrnice DSM. Upozorňuje, že tato výjimka byla původně koncipována pro analytické účely, avšak dnes je využívána jako právní základ pro rozsáhlé komerční trénování AI, což vyvolává interpretační nejasnosti. Závěrem článek uvádí, že hranice mezi dovolenou analytickou činností a neoprávněným užitím děl zůstává nejasná a bude dále formována judikaturou, která musí hledat rovnováhu mezi ochranou autorských práv a podporou technologických inovací.

Klíčová slova: vytěžování textu a dat, generativní umělé inteligence, DSM, autorské právo, trénování modelů AI.

Systém ochrany průmyslového vlastnictví na Ukrajině

Článek představuje systém ochrany průmyslového vlastnictví na Ukrajině se zaměřením na jeho institucionální a právní rámec. Upozorňuje na nedávnou reformu vedoucí ke vzniku jednotného úřadu UANIPIO, který zajišťuje registraci práv, mediaci, vzdělávání i podporu komercializace duševního vlastnictví. Závěrem článek konstatuje, že navzdory dopadům válečného konfliktu dochází od roku 2023 k oživení přihlašovacích aktivit, přičemž významný podíl tvoří zahraniční přihlašovatelé.

Klíčová slova: průmyslové vlastnictví, Ukrajina, UANIPIO.

ENGLISH (SUMMARY OF ARTICLES)

EUIPO Shows the Way: How to Give Mediation a Chance in the Czech Republic

The article analyzes the use of mediation in disputes concerning rights to signs (trademarks) and industrial designs and compares the approaches of the Czech Republic and the European Union. Although mediation is legally regulated in the Czech Republic, it remains minimally used in this area. By contrast, at the EU level—particularly through EUIPO—mediation is systematically integrated into dispute resolution. The establishment of the EUIPO Mediation Centre in 2023 enables efficient, accessible, and expert resolution of disputes. The article concludes that the European model represents an inspiration for further development in the Czech Republic and recommends the introduction of a specialized mediation.

Keywords: mediation, alternative dispute resolution, mediation centre.

Subject-Matter Jurisdiction of Courts in Disputes Arising from Intellectual Property Law in Light of the Supreme Court Decision 23 Cdo 2385/2025 – A Contractual Penalty Securing the Obligation to Refrain from Infringing Intellectual Property Rights

The article addresses the issue of subject-matter jurisdiction of courts in intellectual property disputes, focusing on the decision of the Supreme Court (case no. 23 Cdo 2385/2025). It examines whether a dispute over payment of a contractual penalty for breaching an obligation not to use a trademark falls within the jurisdiction of the Municipal Court in Prague as a specialized court. The Supreme Court concluded that the decisive factor is not the contractual nature of the claim, but its connection to industrial property rights. The article also points out inconsistencies in the legal regulation governing jurisdiction and emphasizes the importance of correctly assessing the nature of the claim for determining the competent court.

Keywords: subject-matter jurisdiction, intellectual property, industrial property, Municipal Court, contractual penalty.

Application of the Exception for Text and Data Mining to the Training of Generative Models: Formal Requirements and Material Dimension

The article examines whether the training of generative artificial intelligence models can fall under the exception for text and data mining under the DSM Directive. It points out that this exception was originally designed for analytical purposes, yet is now used as a legal basis for extensive commercial AI training, which raises interpretative uncertainties. In conclusion, the article states that the boundary between permitted analytical activity and unauthorized use of works remains unclear and will continue to be shaped by case law, which must strike a balance between the protection of copyright and the promotion of technological innovation.

Keywords: text and data mining, generative artificial intelligence, DSM, copyright law, AI model training.

The System of Industrial Property Protection in Ukraine

The article presents the system of industrial property protection in Ukraine, focusing on its institutional and legal framework. It highlights a recent reform leading to the creation of the unified office UANIPIO, which ensures registration of rights, mediation, education, and support for the commercialization of intellectual property. In conclusion, the article states that despite the impacts of the war conflict, filing activity has been recovering since 2023, with a significant share attributable to foreign applicants.

Keywords: industrial property, Ukraine, UANIPIO.

Pokyny pro autory

Časopis Duševní vlastnictví zveřejňuje články týkající se především průmyslového a jiného duševního vlastnictví.

Za věcný obsah příspěvků odpovídá autor a jeho názory se nemusí ztotožňovat s názory vydavatele. Autor dále odpovídá za to, že příspěvek předaný redakci ani jakákoliv jeho část včetně příloh neporušuje práva třetích osob ani žádné předpisy, zejména autorská práva dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Autorům pro informaci sdělujeme, že Úřad průmyslového vlastnictví poskytl společně s Wolters Kluwer, a.s., C. H. Beck, s.r.o., a Atlas consulting, s.r.o., souhlas k zařazení vybraných článků z časopisu Duševní vlastnictví do systémů ASPI, Beck-online, Codexis a na webový portál www.pravniprostor.cz, a to v celém rozsahu nebo ve zkrácené podobě. Předpokladem k zařazení článku do těchto systémů je souhlas autora vyjádřený prostřednictvím e-mailu.

Textové části rukopisu zpracované v českém jazyce s diakritikou zasílejte redakci elektronicky na e-mailovou adresu redakce@upv.gov.cz ve formátech RTF, DOC, DOCX (tj. vytvořené editorem MS WORD). Text neformátujte ani nijak graficky neupravujte, neboť grafická úprava bude provedena jednotně. Nepoužívejte funkci dělení slov – text se při zlomu nakonec rozdělí úplně jinak. Tučné písmo, kurzíva či podtržení v textu budou zachovány. K textu článku přiložte klíčová slova a resumé v češtině (cca 600 znaků). Resumé zahrnuje název článku, jméno autora a výstižnou charakteristiku obsahu článku.

Články by měly splňovat požadavky na odborné publikace, tzn., že by měly být mj. i vhodně strukturovány. Poznámkový aparát k textu (tj. především odkazy na citované zdroje nebo vysvětlení či komentáře) uvádějte pod čarou pomocí funkce Vložit poznámku pod čarou (MS WORD). Každá poznámka začíná velkým písmenem a končí tečkou. Na konec textu uveďte seznam použitých pramenů a literatury (nečíslovaný a v abecedním pořadí). Pro citace a bibliografické záznamy používejte ČSN ISO 690:2011.

Obrazové přílohy, tabulky a grafy nekládejte přímo do textu. Připojte je ke zprávě jako samostatnou přílohu ve formátech JPG (JPEG), PNG nebo PDF s uvedením zdroje. V textu označte

místo, kam zamýšlíte tyto přílohy vložit. Uvádějte u nich zdroje a obsahový popis.

Redakce si vyhrazuje právo na jazykové a technické úpravy textů. Došlé příspěvky, kromě krátkých informací a oznámení, podléhají posouzení, které provádějí členové redakční rady časopisu. Členové redakční rady samostatně posuzují, zda příspěvky spadají do oblasti průmyslového či jiného duševního vlastnictví a splňují základní požadavky kladené na odborný text. Mohou autorovi doporučit provedení jazykových, formálních i obsahových úprav. Na základě vyjádření připomínek a po jejich projednání na redakční radě připraví redakce ze schválených příspěvků příslušné číslo časopisu do tisku. Konečné rozhodnutí o přijetí, či zamítnutí příspěvků činí ve všech případech redakční rada. Po zalomení a přípravě textu do tisku má autor právo na provedení autorské korektury.

Recenzované články

Článek je též možné publikovat jako recenzovaný. Takový článek musí splňovat standardní parametry a náležitosti vědecké práce – musí obsahovat Úvod jako samostatnou část textu, v němž autor vymezí cíl stati, popř. i výzkumné otázky a metody, jimiž statí zpracoval. V textu článku musí řádně citovat z odborné literatury, popř. i judikatury a právních předpisů. Závěr musí tvořit samostatnou část textu, v níž shrne dosažené nové poznatky. Recenzovaný článek povinně podléhá oboustranně (z hlediska recenzentů i autora) anonymnímu recenznímu řízení dvou nezávislých recenzentů. S recenzemi je autor redaktorem následně seznámen a pokud obsahují výzvy recenzenta k nutným úpravám, autor je co nejdříve zapracuje. Jde-li pouze o doporučení recenzenta, autor je zvaží. Následně proběhne posouzení obou recenzí i autorem upraveného textu článku, popř. jeho vyjádření k recenzím, členy redakční rady. Na základě vyjádření posuzovatelů je po jednání redakční rady autorovi sděleno, zda je text přijat ke zveřejnění jako článek recenzovaný. Konečné rozhodnutí o přijetí, úpravě či zamítnutí recenzovaného článku činí ve všech případech redakční rada.

Časopis vychází čtvrtletně, 15. den v měsících března, června, září a prosince. Uzávěrka čísla je vždy 1. den předchozího měsíce, tj. 1. února, 1. května, 1. srpna a 1. listopadu. V případě zájmu autora o publikování recenzovaného článku je uzávěrka vždy o dva měsíce dřív. Články uveřejněné v časopise jsou honorovány.

O ÚŘADU PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Úřad průmyslového vlastnictví je ústředním orgánem státní správy České republiky na ochranu průmyslového vlastnictví. Jeho historie sahá až do roku 1919, kdy byl zákonem č. 305/1919 Sb., ze dne 27. května 1919, jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů, zřízen patentní úřad se sídlem v Praze.

Úřad průmyslového vlastnictví plní zejména funkci národního patentového a známkového úřadu. Mezi jeho základní funkce patří:

- rozhodování v rámci správního řízení o poskytování ochrany na vynálezy, užité a průmyslové vzory, ochranné známky, zeměpisná označení a označení původu výrobků a vedení příslušných rejstříků o těchto předmětech průmyslových práv
- vykonávání činnosti podle předpisů o patentových zástupcích
- zpřístupňování informací o světové patentové literatuře
- zabezpečení plnění závazků z mezinárodních smluv z oblasti průmyslového vlastnictví, jichž je Česká republika členem
- aktivní spolupráce s jinými orgány státní správy při prosazování průmyslových práv
- spolupráce s mezinárodními organizacemi a národními úřady jednotlivých států na poli průmyslového vlastnictví.

Úřad
průmyslového
vlastnictví

Antonína Čermáka 2a
160 68 Praha 6-Bubeneč
IČO: 48135097
datová schránka: ix6aa38

220 383 111 ústředna
220 383 129 studovna pro veřejnost
220 383 120 informační centrum
objednavky@upv.gov.cz, posta@upv.gov.cz,
helpdesk@upv.gov.cz, studovna@upv.gov.cz

upv.gov.cz